Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 43/1338 | Łódź, Niedziela 19 lutego 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כח שבט תרפ"ח | Nr. 43/1338

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.
Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

KONJAKI V. S. O. P. Jubileuszowy — Rés. Spéciale Winiak Médicinal — Winiaki mieszane

Winkelhausen

WÓDKI — LIKIERY Stołowa — Starka — Żytniówka Banan — Morelówka Grand Cardinal — Cordial Médoc

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN, TOW. AKC. STAROGARD - POMORZE, ZAŁ. 1846.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאג צו-נאכטס, דעם 17-טען פעברואר ד. י. געשטארבען אין עלטער פון 65 יאהר, מיין טייערער מאן, אונזער הייסגעליבטער פאטער, גרויספאטער, שווינערפאטער און אנקעל

נ. ע. משה ב"ר יהושע ז"ל טאבאקמאן

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 19-טען פעברואר ד. י. 12 א זייגער בייטאג פון ראדאגאשטשער שפיטאל, וועגען וואס עס טיילט מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 90 יאהר אונזער טייערער ברודער, זיידע, עלטער-זיידע און אנקעל נ. ע.

משה אלעזר גראסמאן

(געוועזענער האלץ-סוחר).

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 19 טען פעברואר ד. י., 12.30 נאכמיטאג פון טרויער-הויז, קילינסקי 127 (פריהער 121), וועגען וואס עס טיילט מיט

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

אנו משתתפים בצערו הגדול של חברנו

מר אינז. גרשון פרשקיר למות

אבין ז"ל

בעבודתנו לטובת התגשמות רעיוננו ימצא נחומים.

ועד ההסתדרות הציונית בלודז,
הועד של קרן היסוד,
הועדה המאוחדת של קרן הקימת לישראל.

4

וואל-קאמיטעט פון

„בונד"

צום לעצטען מאל

אריגינעלער קארוזעל-וואהל-מיטינג

קומט פאר היינט זונטאג, 9 א זייגער אין אוונט אין פילהארמאניע-זאל (נארוטאוויטשא 20)

אלע בענקעל-כאפערס און וואהל-בלאפערס וועלען אויף דעם מיטינג אין ספעציעלע בגדים זיך דרעהען אויף

קארוזעל-פערדלעך

:-: און הלטען זייערע :-:

פראגראם-דרשות

יעדער רעדנער וועט בעגלייט ווערען מיט ספעציעלע קאטערינקעס, פויקן, צימבאלן, טאצן בולעטן צו בעקומען און ארבייטער-יוגנט פארבאנד פארט 20, אוזאין וואל-ביורא פאמאר-פאר איהם עס-באסטע פא-א-יעם און מוזיק סקא 18 און ביי דער פילהארמאניע-קאסע א גאנצען טאג. צו 50 גראשען ביז 3 גילדען.

איז די ליסטע — פון — „בונד"!

4

18

לאדזער יודישער וואהל-קאמיטעט

ביים בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען.

היינט, זונטאג, דעם 19-טען פעברואר ד. י. האלב 9 א זייגער אין אוועגד קומען פאר

צוויי גרויסע וואהל-מיטינגען

1) אין „קאלאסעום", זאכאדניא 53, 2) אין „התאחדות", שענקעוויטש 5/3 פאר דער ארבייטענדער אינטעליגענץ.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ג. דעפ. ד"ר י. ראזענבלאט, ד"ר א. טארטאקאווער, רעד. י. אוגער, לאוויק יאעל, ד"ר שאלמאן (ווארשא), ראטמאן י. מ. ביאלער, ד"ר מ. פעלדמאן, נ. פאלמאן, ד"ר נ. עק, רעד. א. נייגאלדבערג, פ. לוביאניקער און אנד.

איינגאנג לויט איינלאדונגען.

18

33

אלגעמיינער יודישער נאציאנאלער וואהל-בלאק צום סיים און סענאט,

לאדז, מאניושקי 5, טעלעפאן 88-70.

היינט, זונטאג, קומען פאר אין שטאדט פאלגענדע מיטינגען:

12 א זייגער בייטאג אין גמילת חסדים-קאסע, גרינער מארק 7,	5 „ „ אווענד „ אגודה, נארוטאוויטשא 11 (פאר קליינהענדלער),
12 „ „ „ פאלקס-הויז, זאוואדזקא 5 (פאר פישער),	6 „ „ „ פאלקס-הויז, זאוואדזקא 5 (פאר טארג-און מארק-שטעהער)
3 „ „ „ „ 5 (פאר ראד-פערקעהר),	7 „ „ „ „בית-יעקב", ג. זגערזשסקא 7 (גייערס ראיאן) פאר פרויען

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: סענ. מענדעלזאן, דעפ. מינצבערג, אדוו. וויצמאן, ד"ר הערשפינקעל, מאגיסטער שערמאן, מרדכיעוויטש, לייבאוויטש, פראנקענטאל, איינפעלד, כאריר, קירשבוים, מינץ, אבראמאוויטש, זילבערשטיין, ליבערמאן, שטשעקאץ, וואלמאן, בענדעל, פרוי פויגעל, פרל. קליגער, פרל. ראזענבלום, פרל. יאסקאוויטש, פרוי וואלקאוויטש, עלכאנאוויטש, לייבל גערעכט, יחיאל פינטשעווסקי, קאזלאווסקי א. אנ.

קומט מאסענווייז! קומט מאסענווייז!

33

מוראידיגע פערפלייצונגען אין איראָפּאַ

די פערפלייצונגס=סכנה אויף דער ווייסעל איז נאָך נישט אריבער.

בערלין, 18 (ספּ. טעל.) צוליב די וואַרימע וועטערען זענען פיל טייכען אין דרום-דייטשלאַנד אַרויס פון די ברעגעס, פערפלייצענדיג שטעט און דערפער. דיסעלדאָרף איז בעדראָהט. די מאַכט האָט אויפגעפאָדערט די בעפעלקערונג צו פערלאָזען די הייזער. דאָס וואַסער אין רהיין הויבט זיך מיט יעדער שעה.

אויך אויגסבורג איז ערנסט בעדראָהט. דאָס וואַסער דערגרייכט 4 מעטער הויך. דריי באַהן-בריקען אויפ'ן טייך נעקאַנען זענען אָפּגעריסען געוואָרען. די באַהן-ליניע הינטער היידענבערג איז איבערגעריסען געוואָרען, די באַהן-קאָמוניקאַציע איז אָפּגעשטעלט.

ווין, 18 (ספּ. טעל.) פון פערשידענע טיילען פון עסטרייך מעלדעט מען וועגען אַ בעדייטענדע פערפלייצונגס-קאַטאַסטראָפע. דאָס וואַסער אין דונאי האָט זיך אין די לעצטע 48 שעה געהויבען אויף 3 און אַ האַלב מעטער. אין עטליכע ערטער זענען די דאָרפס-הייזער מיטגעריסען געוואָרען מיט די דינאַמיט. כוואַליעס. אין לינץ האָט מען נישט בעוויזען צו ראַטעווען דעם לעבעדיגען אינוואַנטאַר.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש) די פערפלייצונגס-סכנה אויף דער ווייסעל איז נאָך גישט אויסגעשלאָסען, דאָס וואַסער האָט פערפלייצט אַ גרויסען שטח פעלדער נעבען קאַרטשעוו, אויך זענען שוין דאָרט פערפלייצט געוואָרען עטליכע הייזער.

עס ווערען געמאַכט איבערמענשליכע אָנשטרענגונגען צו פערקלענערען די געפאַהר. היינט ווערען געמאַכט פרובען אויפצורייסען די אייזבערג דורך דינאַמיט.

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.) אין מזרח-אויסטראַליען איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פערפלייצונג. ביז איצט זענען פערהאַן 50 מענשליכע קרבנות.

פאַריז, 18 (א. ו.) פון ליאָן מעלדעט מען, אַז דער טייך ראָדאָן איז אַרויס פון די ברעגעס. ליאָן איז פערפלייצט.

* * *

נעכטען איז קאָפיסקירט געוואָרען די „הצפירה" פון פאָריגען פרייטאָג פאַר אָבדרוקען דעם אויפרוף פון מינדערהייטס-בלאָק.

* * *

נעכטען נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ מיטינג פון נאַצ. בלאָק אין מינדערהייטס בלאָק אויפ'ן הויף פון פראַנטשישקאַנער 27. דער ערשטער האָט גערעדט קירשענבוים, ווען דערנאָך האָט אָנגעהויבען צו רעדען ראַטם. ראַסנער האָט זיך פּלוצלינג דערהערט עטליכע שאָסען. די פּאָליציי האָט דעריבער פונאַנדערגעלאָזען דעם מיטינג.

* * *

דער בעפולמעכטיגער פון דער געפסל'טער ליסטע פון מינדערהייטס-בלאָק אין קאָוועל האָט דערלאַנגט אַנ'אָנקלאַגע צום העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל.

ווילנאָ, 18 (ספּ. טעל.) אין ווילנאָ איז אַרעסטירט געוואָרען דער פּאָרזיצענדער פון די לינקע פּ. פּ. ס. ראַטמ. אַלעקסאַנדער דזשעדזשול.

גלייכצייטיג האָט די פּאָליציי אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס ביים אינספּעקטאָר פון דער ווילנער ווייסרוסישע גימנאַזיע מאַרטשינטשוק.

קיין עקסצעסען געגען יוד. קאָלאָניסטען.

דעפּעשע פון אגראדזשאינט=דירעקטאר ד"ר ראָזען.

בערלין. 18 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דאָס בערלינער ביוראָ פון „דזשאָינט" האָט דערהאַלטען אַ דעפּעשע פון מאָסקווער דירעקטאָר פון „אגראָ-דזשאָינט" ראָזען. די דעפּעשע לייקענט אָפּ די ידיעות, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין דער פּרעסע, וועגען מכלומרשטע עקסצעסען מצד די פּויערים געגען די יודישע קאָלאָניסטען. די ידיעות האָבען קיין שום יסוד נישט. פערקעהרט, צווישען די קאָלאָניסטען און די אַרומיגע פּויערים הערשען גאָר פריינדליכע בעציהונגען.

וואַלדעמאַראַס רעדט ווי אַ חסר דעה.

ער האַלט, אַז פּוילען וויל פערכאַפּען גאַנץ ליטע.

דאַנציג, 18 (ספּ. טעל.) דער ליטווישער פּרעמיער וואַלדעמאַראַס האָט זיך אין אַנ'אינטערוויאו אַרויסגעזאָגט אויף פאָלגענדען אופן וועגען די פּויליש-ליטווישע אונטערהאַנדלונגען. קודם-כל גלויבט וואַלדעמאַראַס נישט אין דעם אויפריכטיגען ווילען פון פּוילען צו פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט ליטע. וואַלדעמאַראַס זעהט, אַז פּוילען וויל איינשלינגען ליטע אין ווירטשאַפטליכער פּאָליטישער און קולטורעלער הינזיכט, פּוילען וויל פּאָלאָניזירען ליטע אויפ'ן ווירטשאַפטליכען וועג.

וואָס שייך די פּויליש-ליטווישע אונטערהאַנדלונגען, זאָגט וואַלדעמאַראַס, אַז ליטע וועט אויספיהרען די רעזאָלוציע פון דער פעלקער-ליגע מיט'ן מאָמענט ווען פּוילען וועט מאַכען זאַכליכע פאָרשלאָגען. די ווילנער פראַגע דאַרף נישט בעריהרט ווערען נישט פון ליטע און נישט פון פּוילען. פּוילען וויל אָבער פערכאַפּען גאַנץ ליטע (?) און דאָס שטערט די אונטערהאַנדלונגען ליטע האָט אָבער נישט קיין מורא, ווייל זי איז ענג פערבונדען מיט רוסלאַנד און דייטשלאַנד.

די וואַהל-אַקציע אין לאַנד.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ קאָמוניסטישער מיטינג אויפ'ן באָריסאָווער פּלאַץ. צום מיטינג זענען געקומען עטליכע טויזענד פּערזאָן. דער מיטינג איז אַדורך רוהיג. נאָכ'ן מיטינג האָט זיך פאָרמירט אַ דעמאָנסטראַציע, וועלכע איז צוגעגאַנגען ביז סמאָקי-גאַס, וואו זי איז צוטריבען געוואָרען דורך פּאָליציי.

אַ צווייטער קאָמוניסטישער מיטינג האָט געזאָלט פאָרקומען אויף קראָכמאַלנע-גאַס. די פּאָליציי האָט אָבער דעם מיטינג צוטריבען. בעת'ן געדראַנג זענען עטליכע פּערזאָן פערוואונדעט געוואָרען.

33 אַלג. יוד. נאַצ. וואַל בלאָק צום סיים און סענאַט 33

גמילות-חסדים-קאַסע גרינער מאַרק

היינט 12 בייטאָג קומט פאָר ביי אונז אין לאָקאַל

אַ גרויסער

וואַהל=מיטינג

פון צעטעל = 33 =

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען יוסף עלבענאָוויטש, לייב געררעכט, שווערגאַלד, דעפּ. מינצבערג, אַדוו. ווייצמאַן, באַרי א. א. 942

D‌r. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38

[illegible]

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 20-טען ד. ח. אין

פילהאַרמאָניע-זאַל

וועט זיך גאַנץ לאָדז בעגעגענען אויף דער גרויסער

פרעסע-רעדוטע

— אונטער'ן נאָמען: —

„אָפּשיד פון קאַרנאַוואַל"

אויסערגעוועהנליכע אטראַקציעס און איבערראַשונגען!

קאַטשקעס און גאָנג=גירלס! קעניג פון קאַרנאַוואַל! פּריזען! ציגיינער=לאַגער! א.אז.וו.

אנהויב 10 אַ זייגער אין אָווענד.

אָט אַזוי האָט אויסגעזעהן דער היי-יאָהריגער קאַרנאַוואַל-קעניג אין ניצאַ.
און ווי אַזוי וועט אויסזעהן דער לאָדזער קעניג פון קאַרנאַוואַל?

מזל-טוב מזל-טוב

צו דער חתונה פון

ה' נתן זילבערצווייג

מיט פרל. עלאַ האַכמיץ

ווינש איך אַ הערצליכען מזל-טוב

י. אונגער.

אכטונג!

קירזשנער-מייסטער!

דינסטאג, דעם 21-טען ה. ח. פּינקטליך 8 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער = פערבאַנד, פּאָלודניאָוואַ 4, די

אַלגעמיינע יערליכע פערזאַמלונג

קומט פּינקטליך! די פערוואַלטונג.

CYRK Al. Kościuszki 73

היינט 2 פאָרשטעלונגען! 4 און 8.15 אָוו. נור 4 נאָכמ. גאַסטשפּיל פון

גרשון ברייטבאַרד

אייזען=קעניג — ווי אויך — אַ נייער פּראָגראַם

אין אָווענד פאָרטזעצונג פון אינטערנאַציאָנאַלען רינג=קאַמף=טורניר ווי אויך אַ נייער פּראָגראַם.

Potrzebny

KIEROWNIK techniczny

z fachowością przędzy, dla wyrobów dzianych i trykotażowych ze znajomością raszelmaszyny (links-links) i żakartowych.

Oferty sub. „Kierownik" do adm. niniejszego pisma. 234

צו דער פערלאָבונג פון אונזער ברודער און שוואָגער

ה' אַבראַם גליקסמאַן

מיט פרל. געניאַ הערשענבערג

ווינשען אַ הערציגען מזל-טוב און עוויגעס גליק.

שמעון גליקסמאַן און פרוי.

מאַגאַזין דאַמען-שניידערס

אויף בעסערע און מיטעלע אַרבייט ווערען געזוכט צו ווענדען זיך

Magazyn Bławatny L. Trajstman
81 PIOTRKOWSKA 81 235

אַ

ספר תורה

אַ הויך און שעהן ספר צו פערקויפען צו ערפאַהרען ביי איטשע פייוועל בוכהאַלטער, פּאָדזשעטשנאַ 15 (יודישע גאַס).

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי די קאָמיסיע פון פאַרל-פאַק פאַר מיין נישט טאַקטיש האַנדלען. איך פערזיכער מעהר דאָס נישט צו טון. מרדכי פלום.

אַ טיכטיגע פערקויפערין

אין דער שיך-בראַנזשע

ווערט פון זאָפאָרט געזוכט, צו ערפאַהרען אין אַדמיני- 179

לאָדז.
19 פעברואר 1928.

„נייער פאלקסבלאט"

לאָדז.
19 פעברואר 1928

סיביר
אַלס יודישע מדינה.

די נייעס וועגען אַ יודישער מדינה אין סיביר האָט ביי מיר אַרויסגערופען ווייניגער בעגייסטערונג, ווי איך האָב אַליין פון זיך ערוואַרט, און דאָס איז נישט ווייל עס געפעלט מיר נישט אַ יודישע מדינה אין סיביר. דאָס גראָד נישט. איך גלויב, אַז די יודען פון רוסלאַנד קענען זיך גיכער צוגעוואוינען צו די קעלטען פון סיביר, איידער צו די היצען פון פאַלעסטינע. אָבער איך בין אין אַלגעמיין געוואָרען אַביסעל סקעפּטיש צו די יודישע מדינות, וואו מען זאָל זיי נישט זוכען צו גרינדען.

איך וויל צוגעבען, אַז דאָס געגענד, וואו די נייע יודישע מדינה ווערט געפּלאַנט איז אַ גאַנץ גוטער. ווענינגסטענס אויף וויפיל איך קען אורטיילען פון זיין געאָגראַפישער לאַגע. עס געפינט זיך ביי דער גרויסער סיבירישער אייזענבאַהן־ליניע אויף דעם וועג צו וולאַדיוואָסטאָק. די ערד איז דאָרטען אַ פרוכטבאַרע און דער קלימאַט אַ געזונטער. עס איז אומגעפעהר אַ 600 מייל פון וולאַדיוואָסטאָק און עס איז דאָרטען פערהאַן גענוג ליידיג לאַנד צו בזעצען ווענינגסטענס אַ מיליאָן יודען.

איז דאָך דאַכט זיך אַלצדינג גוט און וואויל, טאָ וואָרום בין איך אַזוי ווייניג בעגייסטערט?

איך גלויב, אַז עס איז אַביסעלע צו ווייט און אַביסעלע צו פרעמד פאַר די יודען.

געוויס וועלען זיך איינגעפינען יודישע פאַמיליעס, וועלכע וועלען זיין גרייט זיך אַריינצוקלייבען אין אָט דעם ווייטען סיבירישען געגענד און זיך דאָרטען בעזעצען. און די וואָס וועלען עס טון וועלען אפשר קיין חרטה נישט האָבען. אָבער עס האַנדעלט זיך דאָך נישט וועגען צעהנדליגער יודישע פאַמיליעס און אויך נישט וועגען הונדערטער, נאָר וועגען צעהנדליגער טויזענדער. און אָט וועגען אַזאַ צאָהל צווייפעל איך זעהר שטאַרק.

די ביז איצטיגע יודישע קאָלאָניזאַציע אין סאָוויעט־רוסלאַנד האָט געהאַט די גרויסע מעלה, וואָס זי איז געווען נאָהענט, וואָס די קלימאַטישע און די אַלגעמיינע אַרומיגע בעדינגונגען פון די קאָלאָניזאַציאָנס־ערטער זענען געווען מעהר אָדער ווייניגער עהנליך צו די, וואָס פון דעם שטעטעל אָדער שטאָט פון וואַנען די יודישע קאָלאָניסטען זענען רעקרוטירט געוואָרען. די זאַך איז אָבער גאַנץ אַנדערש, אין דעם בירד־זשאַנער געגענד אין סיביר. עס איז ווייט, עס איז אַן אַנדער קלימאַט און אַן אַנדער אומגעגענד. עס איז אַ ווייט, פרעמד לאַנד, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס עס איז אַ טייל פון סאָוויעט־רוסלאַנד.

און מען דאַרף ענדליך נעמען אין בעטראַכט, אַז די יודען זענען דאָך נישט קיין געבוירענע ערד־אַרבייטער, מען קען דאָך נישט פערלייקנען, אַז עס איז גאַנץ שווער פאַר דעם שטאָט ערצויגענעם יוד צו ווערען אַן׳ערד־אַרבייטער, נאָר, אַז די נויט טרייבט, און אַז די בעדינגונגען פון קאָלאָניזירען זיך זענען נישט קיין איבעריגס שווערע, געהט עס. עס איז אָבער אַ גאַנץ גרויסע פראַגע, אויב די יודישע קאָלאָניזאַציע קען האָבען ערפאָלג אין דעם ווייטען און פרעמדען סיביר.

אַלענפאַלס איז עס צו פריה צו רעדען וועגען אַ יודישער מדינה. ווי זאָגט מען? דער טאַטע איז נאָך נישט געבוירען געוואָרען און דאָס קינד זיצט שוין אויפ׳ן דאַך.

וועגען אַ יודישער מדינה אין סיביר וועט מען מעגען אָנפאַנגען רעדען, ווען עס וועלען דאָרטען געמאַכט ווערען די ערשטע ערפאָלגרייכע פּראָבען פון יודישער קאָלאָניזאַציע און ווען מען וועט זעהען, אַז יודען זענען גרייט אַהין צו פאָהרען בעאַרבייטען די ערד. שוין איצט אָבער אָנפאַנגען רעדען וועגען אַ יודישער מדינה אין סיביר, וואו עס איז נאָך נישט בעזעצט געוואָרען קיין איינציגער יודישער קאָלאָניסט אַפילו, איז אַ ביסעלע צו פריה.

יאָ, עס איז יעדען ערלויבט צו האָבען רייכע פאַנטאַזיעס, אָבער אין דעם פּרט איז עס פאָרלויפיג גלייכער צו פאַנטאַזירען אין דער שטיל, נישט אויפ׳ן קול, ווייל פאָרלויפיג איז עס נאָך אַפילו נישט קיין חלום, נאָר נישט מעהר ווי אַן׳אויסקוק אויף אַ חלום.

צביון.

קריזיס פון דער יוגענד, אדער פּאַטאָלאָגישע ערשיינונג?
דער סעקסועלער מאָרד־פּראָצעס פון די בערלינער שילער.

(קאָרעספּאָנדענץ פון בערלין).

זייט אַ וואָך צייט ווירמען די רייטשע בלעטער גאַנצע זייטען דעם פּראָצעס פון גימנאַזיסט, פּאַאול קראַנץ, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אָנטיילנעהמען אין ערמאָרדען האַנס סטעפּאַנען, מיט וועלכען הילדאַ שעלער, די 16 יעהריגע שילערין, קראַנץ׳ס געליבטע האָט איהם, קראַנצ׳ן פערראַטען.

דער אינטערעס צו דעם פּראָצעס איז אין דייטשלאַנד אַזוי גרויס, אַז צווישען די צוהערער אין געריכטס־זאַל זעהט מען די גרעסטע דייטשע שריפטשטעלער און געלעהרטע, און ווען עס בעווייזען זיך די פרישע בלעטער מיט ידיעות וועגען פּראָצעס, צורייסט זיי דער עולם מם שפּון די הענד.

די ראָזיגע יוגענטליכע טראַגעדיע, וואָס האָט געבראַכט צווי קרבנות, סטעפּאַנ׳ען און הילדאַ שעלערס ברודער — גינטער, וועלכער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, האָט געפונען איהר עפּילאָג אין געריכט, און די ערנסטע דייטשע פּרעסע רופט אָן דעם פּראָצעס „אַ יוסטיץ־סקאַנדאַל".

„וואָס סואָל דאָס בעדייטען — פרעגט די „נייע פרייע פּרעסע", וואָס מ׳נעהמט אַ 16 יעהריג מיידעל און פאַר די אויגען פון פּובליקום טוט מען איהר נייטיג און כמעט אויך פיזיש אויס אינגאַנצען נאַקעט, וואָס מ׳צווינגט איהר שיער נישט עפענטליך צו רעמאָנסטרירען סעקסועלע אַקטען, אונפערשעהמט פאַרצושטעלען פיזיאָלאָגישע פּראָצעסען וועלכע שטעהען נישט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פּראָצעס. וואָס זאָל דאָס בעדייטען, וואָס מ׳הערט אויס דאָס ראָזיגע מיידעל אונטער אַ שבועה, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס עס האַנדעלט זיך וועגען אַזעלכע מאָמענטען, בנוגע וועלכע אַפילו דער פערדאָרבענסטער מענש וואָלט זיך צוריקגעהאַלטען צו דערצעהלען אויס׳ן געפיהל פון חרפה? וואָס זאָל דאָס בעדייטען, וואָס אַלע פּרטים פון דער לעצטער נאַכט (די נאַכט, וועלכע הילדאַ שעלער האָט פערבראַכט מיט סטעפּאַנ׳ען) ווערען בעטראַכט כמעט מיקראָסקאָפּיש, זיי ווערען צולייגנט מיט דער הילף פון אַ סעקסועלער פערגרעסער־גלאָז, ווען עס האַנדעלט זיך בלויז וועגען איין פראַגע: צי האָט פּאַול קראַנץ אַקטיוו מיטגעהאָלפען אין מאָרד, עווענטועל, צי האָט ער עפּעס געטון, כדי נישט צו דערלאָזען קיין הילף און דערמיט האָט ער אונדירעקט מיטגעהאָלפען צום מאָרד?"

די בעריכטען פון דעם ראָזיגען פּראָצעס האָבען אויף די שפּאַלטען פון פיל בלעטער (דער פּראָצעס קומט פאַר ביי אָפענע טירען) אָנגענומען אַ פּאָרנאָגראַפישען כאַראַקטער, עס ווערען אַרומגערעדט זאַכען, וועלכע מ׳קאָן נישט בעהאַנדלען עפענטליך, אונטער׳ן אויסרייד אַז עס געהט ראָ, וועגען אַנאַליזירען דעם פּסיכאָלאָגישען קריזיס, וועלכען עס מאַכט איצט דורך די יוגענד.

אין פּרייסישען רייכסטאַג האָט איין צענטער־רעפּוטאַט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג וועגען בעגרעניצען די פרייהייט פון די בעריכטען אין פּראָצעסען, וואָס קאָנען רייצען סעקסועל די יוגענד. דער ראָזינער פאָרשלאַג האָט נישט קיין אויסזיכטען אויף ערפאָלג. דער גרעסטער טייל פּאָליטיקער און די גאַנצע פּרעסע האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אָפּהיטען די פרייהייט פון דער פּרעסע און עפענטליכקייט פון געריכט, ווייל אין פראַגען, וואָס בעאונרוהיגען די געזעלשאַפט, דאַרף דער גאַנצער אמת קומען פאַר דער עפענטליכער שיין.

דער פערבאַנד פון סאָציאַליסטישע ראַקטויירים אין בערלין איז אַרויסגעטראָטען מיט דער פאָדערונג עס זאָל אויך ווייטער אָפּגעהיטען ווערען די פרייהייט פון דער פּרעסע; דער פערבאַנד האָט זיך אָבער אויך אַרויסגעזאָגט געגען אַרויסשלעפּען אין דער עפענטליכקייט אַלע ראַאַסטיישע און סענסאַציאָנעלע פּרטים, וואָס האָבען נישט קיין גרויסע בעדייטונג פאַר דער אויפקלערונג פונ׳ם פּראָצעס. די וועלבע ראַקטויירים פאָדערן, אַז דאָס געזעץ וועגען יוגענטליכע פערברעכענס זאָל פערברייטערט ווערען און זאָל אַרומנעהמען יוגענטליכע איבער 18 יאָהר ביז 21 יאָהר.

*

די העלדען פון פּראָצעס זענען פּאַול קראַנץ און הילדאַ שעלער. הילדאַ איז דער הויפּט־עדות, אָבער מיט איהר אינטערעסירט מען זיך אפשר נאָך מעהר ווי מיט קראַנצ׳ן.

קראַנץ — אַ שעהן יונגעל, מיט ווייכע אָנגענעהמע מאַניערען, זעהר אַנ׳אויפריכטיגער. אַ הויכער בלאָנדין, מיט בלויע אויגען און אַ גוט פּנים.

ער האָט אויף דער נשמה אַ שווערע זינד: ער האָט געליבט עטליכע מאָל נאָך איידער ער האָט זיך בעגעגענט מיט הילדאַ׳ן, געליבט יונגע מיידלעך פון זיין שילערישען קרייז. געליבט זיי — שעהן, ריין, פּלאַטאָניש, אַזוי ווי עס ליבען בחורים פון זיין עלטער, וועלכע זענען נאָך נישט פעררדאָרבען דורך דער גרויסער שטאָט.

אין מיידעל האָט איהם פעררדאַטען מיט זיינעם אַ נאָהענטען פריינד. אָבער דאָס האָט נאָך נישט דערוועקט די „זינד" אין זיין נשמה, ער האָט היים זיך פערליבט אין אַנ׳אַנדערער. און מעגליך, אַז אָט פון אַזאַ ליבע וואָלט איהם פערבונדען אויך מיט דער דריטער, ווען די דריטע וואָלט נישט געווען הילדאַ שעלער.

הילדאַ שעלער — אַ 16 יעהריג מיידעל, זעהר אַ שעהנע ברונעטקע, מיט אַ בובי־קאָפּ. און קלוגע, אויסדרוקספולע טונקעלע אויגען. און אָט דאָס 16־יעהריג מיידעל, ווען זי האָט זיך געטראָפען מיט קראַנצ׳ן, האָט זי שוין נישט נעוואוסט פון ריינע ליבע. צי איז זי נעווען דורך עמיצען דעמאָראַליזירט, צי האָט עמיצער געמאַכט אַ חורבן אין איהר מיידעלשער נשמה, צי איז דאָס בלוט איהרס פון דער נאַטור גופא געווען פערגיפטעט, אָדער — דאָס איז מעגליכער פאַר אַלץ — ס׳איז איהר בעשערט נעוואָרען סיי דאָס ערשטע, סיי דאָס צווייטע, נאָר הילדאַ׳ס קושען זענען מיט יעדען טאָג געוואָרען אַלץ זינדיגער. זי האָט אַרויסגעוויזען מעהר אויפרריכטיגליכקייט, מעהר אַגרעסיוויטעט, ווי דער ראָמאַנטישער קראַנץ. זי איז עס געקומען צו איהם ביינאַכט אין זיין צימער אַריין, און זי האָט אין דער צווייטער נאַכט צוטרעטען די גאַנצע שעהנקייט פון זיין ליבע, בלייבענדיג אַליין אין שלאָפצימער אַ גאַנצע נאַכט מיט אַנ׳אַנדערן יונגנמאַן.

הילדאַ לייקענט, אַז זי זאָל האָבען געווען די געליבטע פון קראַנצ׳ן, אָדער פון סטעפּאַנ׳ען אין דעם זין, ווי דאָס וואָרט ווערט אָנגעווענדעט לגבי אַ פרוי. זי לייקענט נישט, אַז ס׳איז געווען אַלצדינג, אָבער נישט „דאָס". „דאָס" רופט זי אָן מיט דעם גאַנצען נאָמען, אַזוי ווי עס ווערט בעצייכענט אין דער ווינענשאַפט.

הילדאַ איז נישט אַזוי ווייט קלוג, ווי כיטרע. אין איהר איז מעהר דער אינסטינקט, ווי פערשטאַנד. זי איז דרייסט ביז חוצפה. און די אויסדרוקען פון חוצפה, לינגערישקייט און אונפערשעהמקייט קומען תיכף נאָך ערשיינונג פון צוריקגעהאַלטענקייט און פערשעהמקייט. איין עדות, אַ פּראָו־קאָמיסאַר דערצעהלט, אַז הילדאַ האָט זיך בעת׳ן פערהער געהאַלטען אונפערשעהמט, גערערט אָפענהערציג וועגען איהרע פיזיאָלאָגישע עמפּפינדונגען בעת׳ן קושען זיך מיט מאַנסּפערשוינען, געזאָגט, אַז „דאָס" איז פאַר איהר נויטוועגדיג און דערפאַר זוכט זי אַלע מאָל „נייע פריינד". און הילדאַ נישט פערטראַכטענדיג זיך, לייקענט אָפּ דאָס גאַנצע בילד, וואָס ס׳האָט נעצייכענט דער עדות: זי בעהויפּט, אַז דורך דער גאַנצער צייט פון פערהער האָט זי גאָרנישט געזאָגט, מ׳האָט בלויז איהר נאָר געשטעלט פראַגען.

*

די דיסקוסיע, וואָס ווערט געפיהרט אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פּראָצעס, דרעהט זיך אַרום דער פראַגע, צי די היינטיגע יוגענד לעבט איבער אַ ספּעציעלען קריזיס. פיל זענען געניינט צו מיינען, אַז דער קריזיס איז נישט מעהר ווי אַ פּראָדוקט פון איינרערעניש און פאַנטאַזיע. אין אַלע צייטען האָבען יונגע נאָך נישט רייף געוואָרענע נאַטורען דורכגעמאַכט עהנליכע קריזיסען, וועלכע זענען אויך אָפּגעשפּיגעלט געוואָרען אין דער ליטעראַטור. אַזוי שרייבט טעאָדאָר וואָלף אין „בערלינער טאַגעבלאַט" „שוין אין ד יעלטסטע צייטען זענען געבען די גריכישע אָלימפּיאַרעס געשטאַנען קרייצען פון מאַרטירער און פון דעם אַש פון פערקוילהעלטע אידעאַלען האָט זיך אָפּוירגעהויבען אַ רעגירונגס־ראַט אָדער אַ טעמפּער אונטערנעהמער". די ראָזינע שיטה האַלט, אַז דאָס פערברעכען, מיט וועלכען עס בעשעפטיגט זיך דאָס בערלינער געריכט איז אַ טראַגעדיע פון צורייצטע נערוועז, אַ פּסיכאָפּאַטאָלאָגישער פּראָבלעם, וועלכער האָט געקאָנט פּאַסירען אויך אין אַנדערע צייטען און אין אַנדערע לענדער ביי עהנליכע בעדינגונגען.

*

דער פּראָצעס גופא ווערט דערווייל אָפּגעלעגט. צוליב אַ שאַרפען צוזאַמענשטויס מיט׳ן געריכטס־פּאָרזיצער האָט זיך דער פערטיידיגער דר. פרוי אָפּגעזאָגט פון דער פערטיידיגונג, דער בעשולדיגטער קראַנץ איז שווער קראַנק. און אַזוי ווי לויט דער דייטשער פּראָצעדור טאָר אַ הפסקה אין אַ פּראָצעס נישט דויערן לענגער ווי דריי טאָג, וועט דער פּראָצעס אָפּגעלעגט ווערען אויף אַנ׳אונבעשטימטער צייט.

פ. ב.

אויפ׳ן טייוועל׳ס אינזעל.
דערצעהלונג פון אַנ׳אַנטלאָפענעם.

לעצטענס האָט אַנ׳אַמעריקאַנער שרייבערין געהאַט די אויסערגעוועהנליכע געלעגענהייט צו בעזוכען די פראַנצויזישע פערברעכער־קאָלאָניע אין זיד־אַמעריקא — די שוידערליכע שטראָף־קאָלאָניע, וואָס איז אַזוי טרויעריג־בעריהמט אַלס דער „טייפעלס אינזעל" (רושאַנגעל).

זייענדיג אויפ׳ן אינזעל האָט די שרייבערין אויסגעהערט אַ צאָהל שפּאַנענדע געשיכטעס ווי פערשידענע פערברעכער האָבען פּרובירט אַנטלויפען פון די אינזלען, און דער סוף, וואָס איז זיי בעפאַלען. מיר גיבען דאָ איבער איינינע פון די אינטערעסאַנטסטע פאַלען.

דאָס לעבען און די בעדינגונגען אויף די פראַנצויזישע פערברעכער־אינזלען זענען אַזוי גרויזאַם־שוידערליך, אַז יעדער אומגליקליכער, וואָס געפינט זיך דאָרט אַלס פעראורטיילטער, טראָגט זיך כסדר אַרום מיט׳ן געדאַנק צו אַנטלויפען. עס איז אָבער דאָ די זיכערע געפאַהר, אַז אונטער די בעסטע בעדינגונגען וועט דער אַנטלאָפענער אַריינגעשלונגען ווערען פונ׳ ים, איידער ער וועט צוקומען צום הויפּט־ברעג.

עס פאָדערט זיך די גרעסטע מאָס קוראַזש און אַנ׳אייזערנער ווילען צו נעהמען די ריזיקע און פּרובירען זיך ראַטעווען פון דעם לעבעדיגען קבר, וואָס די אינזלען שטעלען מיט זיך פאָר פאַר די בעשטראָפטע דאָרט. פונדעסטוועגען מאַכען הונדערטער דעם פערזוך, און פיל טון עס מעהר ווי איין מאָל. ווען עס געלינגט זיי נישט דעם ערשטען מאָל.

איינער פון די פערברעכער, אַ פּאַריזער יונגערמאַן, האָט דער שרייבערין אַליין איבערגעגעבען זיינע ערפאַהרונגען.

„איך ווייס נישט, וואו איך האָב בעקומען דעם מוט צו נעהמען דעם ערשטען שריט". האָט דער יונגערמאַן איהר דערצעהלט, „ווייל ווייטער ווי די פּאַריזער גאַסען האָב איך קיינמאָל נישט געוואַנדערט, און דער רושאַנגעל האָט אויף מיר געוואָרפען אַנ׳אימה.

איך האָב מעהר קיין מינוט נישט געקענט וואַרטען. יעדע מינוט האָט מיר אויסגעקוקט ווי אַ יאָהר. אַ חבר האָט מיר בעזאָרגט מיט שפּייז און עס פאַר מר אייינגעפּאַקט אין אַ זאַק צו טראָגען אויפ׳ן פּלייצע. אַ צווייטער האָט מיר געגעבען אַ מעסער און סיגאַרעטען און אַ דריטער — צייכנונגען, וואָס האָבען מיר געגעבען אַנ׳אַלגעמיינעם בעגריף איבער׳ן שטח, וואָס איך האָב געדאַרפט אַריבערגעהן, כדי צו קומען ערגעץ צו אַ פּונקט, וואו איך זאָל מיך פיהלען טיילוויז פריי און געזיכערט געגען די וואָס וועלען מיר יאָגען און אומבאַרמהערציג פערפאָלגען.

„דער ערשטער טאָג איז מיר נישט געפאַלען שווער. כ׳האָב געפינען סטעושקעס, וואָס זענען געווען אויסגעטראָטען פון די מענשען, וואָס ניבען זיך אָפּ מיט דעם נומי־מסחר. שפּייז האָב איך געהאַט און דער געפיהל, אַז איך בין פריי, האָט מיך אַזוי אַרומגענומען, אַז איך האָב ווענינ וואָס געטראַכט וועגען מאָרגען. אָבער די סטעושקעס האָבען זיך באַלד אויסגעלאָזט, און די שפּייז האָט זיך גענומען אויסלאָזען. דעם צווייטען טאָג האָב איך ד זוי נישט אָנגעקוקט. עס האָט געדעגענט דעם גאַנצען טאָג. עס האָט געגאָסען אַזוי ווי עס גיסט דאָ אויף די אינזלען — אָהן אַ אויפהער. אָבער איך האָב געהאַלטען אין גיין. דער געדאַנק, אַז באַלד בלייב איך אָהן שפּייז, האָט מיך געטריבען נישט צו פערלירען קיין צייט. איך בין געגאַנגען ווייטער, אָבער לייכט איז עס נישט אָנגעקומען, ווייל איך האָב פּאַקטיש געמוזט מיט׳ן מעסער זיך דורכשניידען אַ וועג ביי יעדען טריט.

„נאָכדעם בין איך צוגעקומען צו אַ בלאָטע, וואָס איז געווען כמעט אַ זומפּ. איך פלעג אַריינקריכען ביז איבער די קנעכלעך. די ערד איז געווען בעוואַקסען מיט וואָרצלען, אין וועלכע מיינע פיס פלעגען זיך אַריינטשעפּען, אַזוי דאָס עס האָט זיך מיר געדאַכט, אַז מען טוט מיר ווידער אָן די אייזערנע רינגען, אין וועלכע מען שליסט אונז, ווען מיר פערזינדיגען זיך און מען שפּאַרט אונז איין אין אַ ספּעציעלען צימער. די בוימער זענען געווען בעוואַקסען מיט דערנער איך האָב געהאַלטען אין איין פאַלען און די דערנער זענען געווען אַזוי שטעכיג, אַז פאַלענדיג האָב איך נישט געוואַגט זיך אָנכאַפּען אָן אַ בוים. און ערגער פון אַלץ זענען געווען די מאָסקיטאָס. זיי האָבען מיך נישט געלאָזט זיך אָפּשטעלען רוהען אַפילו אויף אַ סעקונדע אָבער ווען די נאַכט איז געקומען, האָב איך זיך געמוזט אָפּשטעלען. ועצען זיך האָב איך נישט געקאָנט, ווייל מעהר ווי זומפּ האָב איך נישט געהאַט, האָב איך זיך אָהנגעשטעלט מיט דער פּלייצע אַנ־

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

דאס לאדזער לעבען

לאדז
19 פעברואר 1928

19 זונטאג כח שבט תרפ"ח	פעברואר זון-אויפגאנג 7.13 זון-אונטערגאנג 4.32 לענג פון טאג 8.19

פון שטאדט=ראט.

(מ) היינטיגען דאנערשטאג וועט פאר-קומען א זיצונג פון שטאדט-ראט. אויף דער טאג-ארדנונג: קאמוניקאטען, וואה-לען פון פערטרעטער אין לאדזער וואָ-יעוואָדען-ראט, אין דער וואָיעוואודזקער קאמיסיע צו בעקעמפען די שכרות אין דער דירעקציע-ראט פון די באהנען.

נאכדעם וועלען אויסגעהערט ווערען די בעריכטען פון פערשידענע קאמיסיעס צוו. אנד. וועגען שטעדטישען שטייער צום מלוכה-שטייער פון הייזער; וועגען פערלענגערען די טרעמבאצקא גאס א. אנד. רעפערענט – ראטמ. באגינסקי וועגען פארברייטען בוי-מאטעריאלען אין צוזאמענהאנג מיט'ן פאראויסגעזעהע-נעם שטארקען בוי-סעזאן, רעפערענט – ראטמ. האלענדערסקי.

דינסטאג וועט פארקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים וועלכע וועט בעטראכטען די פראגע וועגען רעגולירען די סענאטארסקא גאס און פעסטשטעלען דעם סטאטוט פון אינ-דוסטריע-אמט ביים מאגיסטראט.

דאנערשטאג וועט פארקומען א זיצונג פון דער בידזשעט-קאמיסיע, וועלכע וועט פעסטשטעלען די הויך פון שטעד-טישען צושלאג צום מלוכה-שטייער פון הייזער.

קאנפיסקאציעס

פרייטאג האט דער רעגירונגס-קאמי-סאריאט קאנפיסקירט דעם וואכענבלאט „לאדזער וועקער" פאר אנ'ארטיקעל וועגען די וואהלען פון דער יודישער קהלה-פערוואלטונג און דעם דייטשען וואכענבלאט „דעם לאנדבאטע" פאר אנ'ארטיקעל, וואו ס'ווערט בעהויפטעט, אז נאכ'ן פאנאנדערלאזען דעם סיים, ווערען פיל געוועזענע דעפוטאטען אי-בערגעגעבען צום געריכט.

(ב) נעכטען איז לויט דער פעראָרד-נונג פון רעגירונגס-קאמיסאר פון שטאט לאדז קאנפיסקירט געווארען די דייט-שע „פרייע פרעסע" צוליב'ן ארטיקעל: „ארעסטען פון דעפוטאטען".

קרבנות פון שטורם=ווינד.

(§) בעת'ן נעכטיגען און עהערנעכ-טיגען שטורם ווינד האבען זיך אין פער-שידענע טיילען פון שטאט איבערגע-קעהרט א סך הילצערנע פארקאנעס, אפגעריסען איינינע באלקאנעס א.ד.גל.

דערביי זענען אויף איינינע ערטער עטליכע פערבייגעהער פערוואונדעט געווארען.

הכנות צו די סיים=וואהלען.

וואהלמיטינגען פון די ציוניסטן

(–) נעכטען זענען פארגעקומען 3 מי-טינגען. ארום 4 א זייגער אין „התאחדות" וואו ס'זענען ארויסגעטראטען ד"ר טאר-טאקאווער און לובאמקיער, אין „בני ציון", וואו ס'זענען ארויסגעטראטען ד"ר ראזענבלאט און ה' אסט. אין אווענד איז פארגעקומען א מיטינג אין ציוניס-טישען קאמיטעט. ד"ר הינדעס, וועל-כער האט געווײלט אין לאדז אויף זיין רייזע קיין קאליש האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דעם איצטיגען צו-שטאנד פון דער וואהל-אקציע און די אויפגאבען פון דעם נאציאנאלען יודענ-טום. נאכדעם האט גערעדט ד"ר רא-זענבלאט. אויף די אלע מיטינגען זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס צו שטימען פאר דער ליסטע נומער 18.

מיטינג פון אלג. יוד. נאצ.-בלאק

דאנערשטאג אווענד איז אין „פיל-הארמאניע"-זאל פארגעקומען א גרוי-סער מיטינג פון אלג. יוד. נאצ. בלאק.

ה' ל. מינצבערג האט געעפענט דעם מיטינג מיט א לענגערע רעדע, אין וועלכער ער האט ארומגערעדט דעם ציל און אויפגאבען פון אלג. יוד. נאצ. בלאק.

ה' יצחק מאיר לעווין און וו. וויש-ליצקי פון ווארשא, און ה' באלבאריש-סקי זענען ארויסגעטרעטען מיט לענ-גערע רעפעראטען וועגען דער איצטי-גער לאגע פון פוילישען יודענטום און די אויפגאבען פון די יודישע פארשטע-הער אין קינפטיגען סיים.

נאכדעם ווי דעפ. ה' ל. מינצבערג האט געהאלטען א שלוס-רעדע זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס גע-גען מינדערהייטס-בלאק און פאר דער ליסטע 33 פון אלג. יוד. נאצ. בלאק.

* *
*

דער אלג. יוד. נאצ. בלאק האט אין לאסק געשאפען א וואהל-קאמיטעט, אנ-צופיהרען מיט דער דארטיגער וואהל-ארבייט פאר דער ליסטע 33.

ס'איז אויך געשאפען געווארען א וגענד-וואהל קאמיטעט.

וואהל=מיטינגען פון בונד.

פרייטאג און שבת איז אין „קאלא-סעאום" פארגעקומען 8 קארוזעל-וואהל-מיטינגען איינגעארדענט דורכ'ן בונדי-שען וואהל-קאמיטעט, וועלכע האבען געהאט א געוואלדיגען ערפאלג.

אויף א שעהן דעקארירטע, קארוזע-לע האבען זיך געדרעהט פארשטעהער פון אלע יודישע פארטייען צווישען זיי א גאנצע רייה געוועזענע דעפוטאטען:

די רעדעס זענען אנגעזאפט מיט פול הומאר און האבען ארויסגערופען א היל-כיג געלעכטער

היינט 9 אווענד וועט די קארוזעלע זיך דרעהען צום לעצטען מאל אין „פיל-הארמאניע". עס וועלען אויך ארויסטרע-טען מיט רעדעס די ראטמענער: ליכ-טענשטיין און זיבערט.

נעכטען אינדערפריה איז אין „פלארא" פארגעקומען א גרויסער בונדישער וואהל-מיטינג.

נאך די רעדעס פון די ה"ה: זיבערט, זעלמאנאוויטש, מילמאן, יאסני און אנד. איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער בונדישער ליסטע נומער 4.

אין אווענד איז אין „איירא-פעיסקע" פארגעקומען א צווייטער בונדישער מי-טינג. אויך דא איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר'ן בונד.

וואהל-מיטינגען פון פועלי ציון

פרייטאג איז אין לאקאל פון וואהל-קאמיטעט, פיראמאוויטש 14 פארגעקו-מען א גרויסער מיטינג פון נאדעל-אר-בייטער. מיט רעפעראטען וועגען די סיים-וואהלען זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה: מאנעלאק, פריץ, שיין און מיע-טעק. איינשטימיג איז בעשלאסען גע-ווארען צו שטימען און אגיטירען פאר „פועלי ציון" ליסטע 5.

שבת האבען „פועלי ציון" איינגע-ארדענט אין פערשידענע טיילען פון שטאדט 8 מיטינגען. דער גרעסטער פון זיי איז פארגעקומען אין „אימפעריאל". ס'זענען ארויסגעטראטען ראטמאן בוקס-בוים פון ווארשא, די ראטמ.: האלפנ-דערסקי, וויצע-פארזיצער פון שטאדט-ראט ד"ר שיפמאן, ראטמ. שאפירא, קא-גאן, די דאזארעס עדעלמאן און ציטרי-נאוויסקי, חיים בראנד, יהודה פוקס א. ע.

א חוץ דעם זענען פארגעקומען א רייה פערזאמלונגען אין פראפעסיאנעלע פער-איינען.

אויף די אלע ערטער, זענען אנגענו-מען געווארען די רעזאלוציעס צו שטי-מען און אגיטירען פאר „פועלי ציון". ליסטע נומער 5.

געפסלט די ליסטעס 13, 16 און 34.

(ב) די קרייז-וואהל-קאמיסיע נומער 14 האט בעהאנדעלט די קאנדידאטען-ליסטעס צום סענאט פון קרייז לאדז–שטאט און געפסל'ט די ליסטעס נומער 13 און נומער 16.

נאכדעם האט די קאמיסיע בעהאנ-דעלט די קאנדידאטען ליסטעס צום סיים און געפסלט די ליסטע 34 פון אונאפהענגיגע סאציאליסטען. דאס פסלען פון די ליסטעס איז פארגעקומען צו-ליב פארמעלע טעמים: אדער עס זענען אויף די ליסטעס נישט געווען קיין גע-נוגענדע צאהל אונטערשריפטען, אדער א גרעסטע טייל פון די אונטערשריפ-טען זענען פיקטיווע.

לאקאטארען=שוץ ווערט נישט בטל.

מעמאריאל פון לאקאטארען-פעראיין וועגען עקסמיסיעס.

(–) אין צוזאמענהאנג מיט דעם וואס פון 1-טען יאנואר איז דאס דירה-געלד פאר לאקאלען פון פיער צימערן און מעהר דערגרייכט שוין די פולע 100 פראצענט, האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דער געזעץ וועגען לאקא-טארען-שוץ איז בטל געווארען.

די דאזיגע ידיעה איז נישט ריכטיג. אבער מ'דארף אויפמערקזאם מאכען אז לויט אנ'ערקלערונג פון העכסטען געריכט קען מען פאר א פערלעגענעם חוב פון נישט פולע 2 ראטעס (קווארטעלדיגע אדער חודש'דיגע) בעקומען אנ'עקסמי-סיע. אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער אויפקלערונג פון העכסטען געריכט, האט דער לאקאטארען-פעראיין פארגענומען אנ'אקציע אויף צו לינדערן די לאגע, בפרט, אז דאס געריכט זאל נישט ארויס-געבען קיין עקסמיסיע - אורטיילען, אויב דער לאקאטאר וועט אויפ'ן פראצעס בעצאהלען דעם פערלעגענעם חוב. דער פעראיין שיקט וועגען דעם א מעמאריאל צו דער ענטשפרעכענדער מאכט.

—0—

פערפלייצונגען אין לאדז און אין סביבה.

דאנערשטאג ביינאכט האבען די פא-ליציי-פונקציאנארען פון 9-טע קאמי-סאריאט בעמערקט, אז ביי ווידזעוו שטייגט דאס וואסער. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער טייכעל יאסיען האט אנגעטראגען פיל וואסער פון די צוגאנגענע שנייען או זרעגנס. מ'האט וועגען דעם באלד מיטגעטיילט דער פא-ליציי-קאמענדאנטור. ווען די פארשטע-הער פון דער פאליציי - קאמענדאנטור זענען אנגעקומען אויפ'ן ארט, זענען שוין איינינע הייזער געווען ביז העלפט פערגאסען מיט וואסער און דער גאנצער שטח ארום איז געווען פערפלייצט.

צווישען די איינוואוינער איז אויסגע-בראכען א פאניק. די פאליציי האט באלד פערארדענט א רעטונגס - אקציע. קודם כל האט מען געעפענט די גרעבלעכ כדי אראפצולאזען דאס וואסער אויפ'ן שטח פון שייבלערס און גראהמאנס פאב-ריקען; דאס האט אבער נישט פער-קלענערט דעם שטאנד פון וואסער, וועלכע האט געהאלטען אין איין צוקומען אין ווידזעוו. דאן זענען ארויסגערופען געווארען אלע פייערלעשער און טושעש-לאזשעס. מ'האט פערלעגט עלעקטרישע לאמפען און מ'האט אנגעהויבען ארביי-טען אויף צו פערברייטערען דעם קאנאל. דאס האט געווירקט און ד וואסערן האָ-בען אנגעהויבען אפפאלען. ארום 3 פאר-טאג איז די לאגע בעהערשט געווארען און די איינוואוינער האבען זיך אומ-געקעהרט אין זייערע הייזער.

* * *

(–) פרייטאג האט אין טורקער קרייז אויסגעגאסען די ווארטע און האט פער-גאסען ד יארומיגע פעלדער און דערפער אויף א שטח פון 3 קילאמעטער. דאס דארף ניעוויאזו, וואס איז געווען בער-דראהט איז עוואקואירט געווארען. די פערפלייצונג האט גערדראהט 24 דער-פער און די טורקער סטאראסטווע האט פון דער ד.א.ק. פערלאנגט סאפיארען צו הילף. די אנגעקומענע מיליטער-אפ-טיילונגען האבען צוטריבען די אייז-פער-שטאפונג און די נעפאהר איז פאריבער.

—0—

די טעאטראלע קאמיסיע ארבייט

מען דארף אבער אויך נישט פערגעסען אין דער יודישער בעפעלקערונג!

(מ) פרייטאג איז אונטער'ן פארזיץ פון לאוניק קאפטשינסקי פארגעקומען א זיצונג פון דער טעאטראלער קאמיסיע.

די קאמיסיע האט, אויסהערענדיג דעם בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון שטע-טישען טעאטער, זיך פרינציפיעל ארויס-געזאגט דערפאר, אז דאס שטאטישע טעאטער זאל אויך אויפ'ן 9-1928 יאהר איבערגעגעבען ווערען דעם איצטיגען די-רעקטאר, גארטשינסקי. די איינצעלהיי-טען וועלען ארומגערעדט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג.

אויף דער דאזיגער זיצונג וועט אויך אויסגעהערט ווערען דער בעריכט פון „טעאטער פאפולארני" און פון „קאמער-טעאטער".

צווישען אנדערן איז אויך בעריהרט געווארען די פראגע וועגען שטיצע פאר'ן פילהארמאנישען ארקעסטער. לאוניק דר. קאפטשינסקי האט ערקלערט, אז די שטאט - פערוואלטונג וועט זיך בעמיהען קומען צו הילף פינאנסיעל די אינסטיטוציעס, וואס פערשפרייטען מו-זיקאלישע קולטור אין אונזער שטאט.

און רערצו א קליינע בעמערקונג: אז מיר האבען זיך שוין יא דער-לעבט ביי אונז אין שטאט צו א שטי-קעל סאציאליסטישען מאגיסטראט, וואלט ראך אפשר געווען א יושר, אז די שטאט-טאטעס, ובפרט די יודישע, ואל-לען אויך אין זינען האבען די יודישע בעפעלקערונג, פאר וועלכע יודיש טע-אטער איז א היבשער קולטור-פאקטאר און זיי ואלען נישט דעם ענין פערשלא-פען, און מיט זייערע פראיעקטען און פארשלאגען קומען ערשט נאך עלינו!

„BLASKOLIN"?

שוין פון לאנג זוכט מען א מיטעל, וועל-כעס זאל קענען די זייף, א חוץ דער שמוצ-ריגער אייגענשאפט, צו רייניגען שמוץ אויך האבען די אייגענשאפט פון פעטס-צולאזן. אלע פרובען אין דער ריכטונג ווי צו-צוגעבען צו דער זייף טערפענטין, בענזין, בענזאל, טעטראכלאר א. אז. וו. האבען נישט געגעבען די נויטיגע רעזולטאטען. די אלע אויבערדערמאהנטע סובסטאנצען האבען שנעל אויסגעוועפט און דעריבער האט די זייף פער-לוירען די פעהיגקייט צו צולאזען די פעטסען.

ערשט די נייע ערפינדונג, געשטיצט אויף די לעצטע וויסענשאפטליכע דערגרייכונגען, האט געגעבען די מעגליכקייט צו בעהאלטען א שטענדיגע פערבינדונג מיט געוויסע בענזאל-טיילען.

857

די זייף, געשיצט אין פאטענט-אמט אויף נומער 7934 האבען מיר אנגערופען

„BLASKOLIN".

„Blaskolin" האט אלע אייגענשאפטען פון דער בעסטער זייף מיט די רייניגונגס-אייגענ-שאפטען פון בענזין.

„Blaskolin" וואשט און רייניגט די פער-פעטסטע מאטעריאלען און וועש.

„Blaskolin" וואשט און רייניגט די דע-ליקאטסטע וואל, בוימוואל, זיידענס, ווייסע און קאלירטע צייגען אהן שום שאדען פאר דעם צייג און קאלירען.

„Blaskolin" בעזיצט א ספעציפישען גערוך פון צולאזונגס-מאטעריאלען, וועלכע געהען אריין אין זיין צוזאמענשטעל. דער גערוך געהט נישט אריין אין די געוואשענע זאכען.

„Blaskolin" אין די סאמע עקאנאמישסטע זייף ¾ פון „Blaskolin" פערטרעט איין פונט פון דער בעסטער זייף. און פאלגען פון שטארק פערפעטסטע וועש, דארף מען די וועש איינ-נעצען אין די געדיכטע מידלינעס פון „בלאס-קאלין", צומארגענס איבערוואשען אויפ'ן איינ-פאכסטען אופן מיט דער „בלאסקאלין"-זייף.

ווער עס פראבירט איין מאל די זייף „Blaskolin" וועט אויף שטענדיג אוועקווארפען אלערליי אנדערע וואש-מיטלען.

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego № 5.

Przedstawiciel:
J. ORDON, Łódź, Lipowa 47

ביי די האנדעלס=אנגע=שטעלטע

היינט זונטאג דעם 19 פעברואר 5 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון די האנדעלס און ביורא אנגעשטעלטע (אל. קאשטשושקי 21) א „טעע" פאר די מיטגלידער און אריינ-געפיהרטע געסט.

זעלבסטמארד.

(–) אויף קאנסטאנטינער 78 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דער 17 יעהריגער קארל לעוואנדאווסקי א שילער פון א מיטעל-שולע און זוהן פון א מלוכה-בעאמטען.

„גאנג".

די היינטיגע לעצטע פארשטעלונג פון פראגראם „ליבענקע נעהם אראפ די מאסקע" וועט זיין דער אפשידס-ארויסטריט פון לאריסא אלעקסיא. מאנ-טאג די פרעמיערע פון דעם פראגראם נומער 12: „לאדז אין זאקאפאנע".

אַ שרפה אין אַ שטיבעל.

אָנגעהויבען ברענען און צום גליק אַליין פערלאָשען געוואָרען.

די מתפללים פון מאַרושיצער שטיבעל, אויף פּולנאָצנאַ 22, דערצעהלען וועגען אַן אויסטערלישע מעשה, וואָס האָט פּאַסירט אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת.

שבת אין דער פריה, ווען דער גבאי ר' שלמה איז אַריינגעקומען אין שטיבעל, האָט ער דערזעהען, אַז דער סופיט איבער'ן ארון און דער ארון ביז דער העלפט זענען פערברענט, ער האָט זיך באַלד געוואָרפען צום ארון און אַנ'ערשטוינטער דערזעהען, אַז אַלע פיער ספרי תורות שטעהען גאַנץ. אויף דריי פון זיי זענען די מענטעלעך אָפּגעברענט, אַנ' „עץ החיים" איז אָפּגעברענט ביז אויף דער העלפט, ווער ס'האָט געלאַשען די שרפה איז אומבעוואוסט, מ'ווייסט אויך נישט ווי אַזוי און פון וואָס די שרפה האָט אויסגעבראָכען. די מתפללים זענען פרייטאָג ביינאַכט אַוועקגעגאַנגען פון שטיבעל, איז אַלץ געווען אין אָרדנונג.

—o—

אַ באַהן=קאַטאַסטראָפע.

7 וואַגאָנען צושמעטערט געוואָרען.

(—) דאָנערשטאָג האַלב 10 אין אָוועגד איז ביי קאַלושקי פאָרגעקומען אַ באַהן־קאַטאַסטראָפע: אַ שנעל־צוג איז אַריבערגעפאָהרען דעם סיגנאַל און איז מיט'ן גאַנצען אימפעט אַרויפגעפלויגען אויף אַ משאות־צוג, וואָס איז געשטאַנען אויף אַ זייטיגער ליניע. 7 וואַגאָנען זענען צושמעטערט געוואָרען, דער לאָקאָמאָטיוו איז בעשעדיגט געוואָרען און איז אַראָפּ פון ד רעלסען.

צוליב'ן פערנעהמען די באַהן־ליניע האָבען אַלע צוגען געמוזט פאָהרען מיט אַנ'אומוועג און האָבען פערשפּעטיגט.

די באַהן - קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע איז געווען די נישט אויפמערקזאַמקייט פון מאַשיניסט וויטאָלד דאַפּיעראַלסקי (אַ לאָדזער).

דאַפּיעראַלסקי איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט און דערווייל אָפּגעשטעלט געוואָרען פון זיין אַמט.

קאַסע - איינברעכער

זיך אַריינגעקריגען אין דער רעסטאָראַנט.

נעכטען ביינאַכט האָבען זיך אין לאָקאַל פון דער „האַנדווערקער רעסורסע" (קילינסקי 123) אַריינגעכאַפּט גנבים און געפּרובט אויפעפענען די אייזערנע קאַסע. דאָס שטיקעל אַרבייט האָט זיך זיי נישט איינגעגעבען.

איינ'ערפריה האָט מ.ע בעמערקט, אַז עס זענען געווען דאָרט אומגעבעטענע געסט און מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע האָט אונטערגענומען אַנ'אויספאָרשונג.

—

מאָרגענדיגע פּרעסע-רעדוטאַ.

מאָרגען, דער גרויסער באַל, די פּרעסע-רעדוטע. פון 10 אַזייגער אָן וועלען זיך אָנהויבען צוזאַמענצופאָהרען צו דער פילהאַרמאָניע לוקסוס-אויטאָס, טאַקסובקעס, דראָזשקעס, קוטשען און ד. גל.

די ה"ה לובעלסקי, דזיענסטעל-דאָמבראָווא מאַצקעוויטש און פּאָדושקאַ, האָבען שוין פערענדיגט די וואונדערשעהנע דעקאָראַציעס פון זאַל. אויך דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט עסענוואַרג און משקאות.

נאָך האַלב נאַכט וועט זיך דערהערען אַ „גאָנג" — אַ פּרעסע קאַטשקע מיט „גאָנגאָניאַטקעס".

די לעצטע בילעטען זענען נאָך צו בעקומען אין לאָקאַל פון זשורנאַליסטען סינדיקאַט (זאַכאָדניע 72) טעל. 23-51 און 21-50, אין קונסט-גאַלעריע און אין בוכהאַנדלונג פון לודוויג פישער.

די דאַמען, וועלכע האָבען צוגעזאָגט געשאַנקען פאַר דער רעדוטע, ווערען געבעטען זיי צוצושיקען מאָרגען, מאָנטאָג אין דער פילהאַרמאָניע פון 11 ביז 1 נאָכמיטאָג.

אויסגעפיהרט אַ שווינדעל דורכ'ן טעלעפאָן.

ווי אַזוי אַ פירמע האָט זיך לייכטזיניג געלאָזט בעשווינדלען

(ב) צו דער פירמע ק. וואַלטשאַק (וואָלטשאַנסקאַ 2/5) האָט זיך דורכ'ן טעלעפאָן געווענדעט עמיצער אין נאָמען פון דער פירמע מ. א. ווינער און געמאָלדען, אַז די פירמע שיקט אַרויס אַ מענש נאָך אַ פּאָר טיכער.

צו דער פירמע וואַלטשאַק האָט זיך ווירקליך, אין אַ פּאָר מינוט אַרום געמאָלדען אַ טרעגער און גענומען די טיכער. ווי ערשטוינט זענען אָבער געווען די אָנגעשטעלטע פון דער פירמע וואַלטשאַק, ווען זיי האָבען זיך דערוויסט אַז די פירמע ווינער ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען, אַז די גאַנצע מעשה מיט טיכער איז עפּיס אַנ'אָפּערע אַ שווינדעל דורכ'ן טעלעפאָן.

אַ בעאַמטער איז איינגע'עקשנט

און וויל דוקא בעווייזען מיסברויכען אין לאָדזער פינאַנץ=אַמט

(—) אין חודש מאַי 1925 האָבען מיר געשריבען, אַז אַ בעאַמטער פון דער לאָדזער פינאַנץ-קאַמער האָט איבערגעשיקט דעם דעמאָלסדיגען פינאַנץ-מיניסטער, פּרעמיער, דער העכסטער מלוכה-קאָנטראָל און אַנדערע אינסטאַנצען אַ מעמאָריאַל וועגען מיסברויכען, וואָס האָבען געזאָלט פאָרקומען אין היגען פינאַנץ-אַמט.

דער מעמאָריאַל האָט דעמאָלס נישט געהאַט קיין שום פאָלגען, דער בעאַמטער, וועלכער האָט איהם געשריבען איז אָבער באַלד איבערגעטראָגען געוואָרען אין אַנדער פינאַנץ-אַמט.

איצט איז דער דאָזיגער בעאַמטער שוין איבערגאַנגען אין עמעריטור. דער „קראַקאָוו. קוריער אילוסטראָוואַני" ברענגט איצט אַ ידיעה, אַז דער דאָזיגער בעאַמטער האָט זיך ווידער וועגען דערזעלבער פראַגע „געווענדעט צום מלוכה-פּרעזידענט, פּרעמיער און פינאַנץ-מיניסטער. דער בעאַמטער פאָדערט אַדורכצופיהרען אַנ'אויספאָרשונג.

—o—

דאָס כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריום פון

Dr. M. Silberstrom

Wschodnia 65 (Piotrk. 46)

נעהמט ווייטער אָן אַנאַליזען טעגליך פון 9 ביז 7 אָוועגד, זונטאָג – פון 9 ביז 1 מיטאָג. 165

וועגען דאָקומענטען צו בעקומען פּעסער.

(מ) ווי בעקאַנט ווערען די פּעסער אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט אַרויסגעגעבען אויפ'ן סמך פון אויסצוגען (ווי-טשאָנג) פון די ביכער פון דער שטענדיגער בעפעלקערונג, אין וועלכע די פּעטענטען זענען אַריינגעטראָגען. פיל פּערזאָנען ווענדען זיך אָבער צו פּערשידענע פערמיטלער און „מאַכערס".

דער מאַגיסטראַט מאַכט דעריבער אויפמערקזאַם, אַז די דאָזיגע אויסצוגען קען מען לייכט בעקומען אין ביוראָ פון מאַגיסטראַט, פרייהייטס-פּלאַץ 14, ציממער 5. די אויסצוגען ווערען אַרויסגעגעבען די אַלע, וואָס זענען אַריינגעטראָגען אין די בעפעלקערונגס ביכער פון דער שטאָט לאָדז. אויב מ'דאַרף, פאָדערט אַרויס דער מאַגיסטראַט פון אַנדערע שטעט די נויטיגע פּאַפּירען דערביי דאַרף מען נישט קיין שום פּאַרמאַליטעטען, אפילו נישט אָנגעבען קיין ספּעציעלע ביטע.

„אורט"

היינט ווערט 2 מאָל געשפּילט

היינט, זונטאָג ווערט געשפּילט 2 מאָל דער פּערטער גלענצענדער פּראָגראַם, א. נ. „סאַלעם אַלייקום", וואָס ענטהאַלט 12 ערשטקלאַסיגע נומערן.

דאָס פּראָגראַם געהט שוין 4 וואָכען נאָכאַנאַנד מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, און ער וואָלט נאָך לאַנג אָנגעהאַלטען, ווען נישט דער פינפטער פּראָגראַם, וואָס שטעהט שוין אויף דער שוועל און וואַרט אויף אַ תיקון...

היינט הויבען זיך אָן די פאָרשטעלונגען 8 אַ זייגער און 10 אין אָוועגד.

טעלעגראַמען.

נחום סאָקאָלאָוו אין וויען.

די בעציהונג פון פּרעזידענט און פון ד"ר זייפּעל צו א"י.

ווי ען, 18 (יט"א, טעלעגראַפיש). נחום סאָקאָלאָוו איז היינט אויפגענומען געוואָרען אויף אַנ'אודיענץ דורכ'ן עסטרייכישען פּרעזידענט ד"ר הייניש. די אודיענץ האָט געדויערט העכער אַ שעה צייט. די אודיענץ ביים קאַנצלער זייפּעל האָט געדויערט העכער 2 שעה. ביידע מלוכה-מענער האָבען אויסגעדריקט זייער סימפּאַטיע פאַר'ן ציוניזם און האָבען געוואונשען ערפאָלג דעם אויפבוי-ווערק אין א"י. ד"ר זייפּעל רעכענט אין אויגוסט צו בעזוכען א"י, און אַזוי ווי ער בעהערשט די העברעאישע שפּראַך, גלויבט ער, אַז ער וועט קענען גענוי זיך בעקענען מיט אַלע זייטען פון לעבען אינ'ם לאַנד.

ווי ען, 18 (יט"א טעלעגראַפיש). נחום סאָקאָלאָוו האָט אויפגענומען די פאָרשטעהער פון דער פּרעסע, פאַר וועלכע ער האָט ערקלערט, אַז דער קריזיס אין א"י איז בעזייטיגט געוואָרען אָהן פּרעמדער הילף. די אויסזיכטען אויף אַ הלואה פאַר א"י פערבעסערען זיך.

ווי ען 18 (יט"א, טעלעגראַפיש) דאָס ווינער קאָרעספּאָנדענץ-ביוראָ דאַרף די טעג פערעפענטליכען אַנ'אָפיציעלע מעלדונג פון דער עסטרייכישער רעגירונג מיט אַ הבטחה פון אונטערשטיצען די אויפבוי-אַרבייט פון א"י אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען געביט.

דייטשער רעגירונגס-קריזיס פערשאַרפט זיך.

היינט זאָל פונאַנדערגעלאָזט ווערען דער פּאַרלאַמענט.

בערלין. 18 (דורך ראַדיאָ) דער קריזיס אין דייטשען מיניסטאָרען קאַבינעט פערשאַרפט זיך, היינטיגע נאַכט אָדער מאָרגען קען נאָך קומען צום פונאַנדערלאָזען דעם פּאַרלאַמענט.

בערלין. 18 (ספּ.טעל.) די זיצונג פון פּאַרלאַמענט דויערט אָהן אויפהער, מ'רעכט זיך אויף וויכטיגע געשעהענישען.

אַ קונסט-פאָטאָגראַפיע

איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מען איבעראַל בעוואונדערטע קונסטפאָטאָגראַפישע אַטעליער ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאָסטקאַרטען, פּאָרטרעטען, סאַלאָן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען, לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַמעריקאַנער ווייַדען-קאַרטען. מ'הערען אויך געמאַכט אויפנאַמען פאַר געזעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס). אויפ'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אַטעליער. צוגענגליכע פּרייזען. גרעסטע אַבערקענונג פון אַ ריהע לאָדזער געזעלשאַפטען פאַר די שעהנע און ווערגעלטונגע אויספיהרונגען.

מיט אַכטונג קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1

וואַרשאַווער זאַל פּאַלודניאָווא 36

אין שעהנעם גרויסען וואַרשאַווער זאַל (פּאַלודניאָווא 36) ווערט היינט, זונטאָג, ד. 10. פעברואַר, 8.30 אָוו. מיט'ן אָנטייל פון

יודיש טעאַטער „אונזער האָפנונג"

פרל. געניאַ, פרוי ריבאָווסקאַ, פרל. ראָזענשטיין, פרל. אָרענבאַך; מענער: פריינדליך, קוטנער, קויפמאַן, עפּשטיין, געבער, יאַקובאָוויטש, ליבערמאַן א. אַ. ווערט געגעבען אויפ'ן אַלגעמיינעם פערלאַנג פון געעהרטען פּובליקום

די געבראָכענע הערצער

דראַמע אין 4 אַקטען פון ז. ליבין. :—: די ראָלע פון נחום עסטרין פיהרט אויס ה' ווידאָווסקי.

בילעטען פון 1 ביז 2 זל. צו בעקומען ביי דער קאַסע פון וואַרשאַווער זאַל (פּאַלודניאָווא 36) פון 5 נאָכמיטאָג אָן.

פרייקאַרטען זענען נישט גילטיג.

חברה „נושאי המטה" לאָדז,

פרייהייטס = פּלאַץ 3.

היינט זונטאָג, דעם 19/2 ד. י., פּינקטליך 6 אין אָוועגד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל, פרייהייטס-פּלאַץ 3, ביי יעדער צאָהל מיטגלידער צום 2. טערמין די

יעהרליכע גענעראַל=פערזאַמלונג

מיט פאָלג. טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואַהלען פון אַ פּאָרזיצענדען; 3) בעריכט פאַר'ן יאָהר 1927; 4) בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 5) פעסטשטעלונג פון דער צאָהל פערוואַלטונגס-מיטגלידער; 6) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג מיט אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע און קאַנדידאַטען; 7) פרייע פאָרשלאַגען.

בעמ.: לויט 12 § פון פעראיינס-סטאַטוט, מוזען אַלע מיטגלידער רעגולירען זייערע מיטגלידס-ביטראַגען, אַנדערש, פערלירען זיי דאָס וואַהל-רעכט

די פערוואַלטונג.

דער דיבוק

פון די לאָדזער מעשיות.

.2

רחל איז צו שמואל דבוק'ן פונקט אזוי העפליך געווען, ווי צו אנדערע קונים. ווייזט זיך אויס, אז דער חברה-מאן האָט אָבער בעשלאָסען פאַר יעדען פרייז צו נעמען דאָס ווייבעל אויך אין דער ארבייט אריין, ער איז דעריבער אלץ אָפטער אריינגעקומען קויפען צו רחל'ען אין געוועלב ביז ער איז דאָרט געוואָרען א גאַנצער בן בית. מעגליך, אז רחל האָט נישט געוואוסט וועגען שמואל דבוק'ס מעשים טובים; א פיסקעל האָט ער געהאַט א געשליפענס און דעריבער איהר אזוי פערטשאַקעט, אז זי האָט געמיינט, אז זי האָט צו טון מיט א דזשענטעלמען און הארציגען פריינד.

שמואל האָט פערשטאַנען אויסצונוצען איהר צוטרוי צו איהם און ער האָט אָנגעהויבען אריינצוקומען אויך אין דער וואוינונג אריין און זיך בעמיהט איהר צו פערטרייבען דעם אומעט און לאַנגווייליגקייט, וואָס האָט איהר בעהערשט בעת דער אָפוועזענהייט פון איהר מאַן.

איינצייטיג האָט דער בחור אריינגעצויגען די נאַיווע רחל'ע אין זיין נעץ און דאָס ווייבעל האָט אָנגעהויבען גאַנץ אינטים צו פערברענגען מיט שמואל'ן.

רחל'עס שוועער און שוויגער, משה לייב'ס פריינד און סתם שכנים און גוטע פריינד האָבען געפרובט מיט אלע מיטלען אויפמערקזאַם צו מאַכען אויף די פאָלגען, וואָס דראָהען איהר פון אזא בריה, ווי שמואל דבוק.

דער ברודער האָט איהר געבעטען, אז זי זאָל זיך דערמאָנען אין עלענד, נויט און אָרעמקייט, פון וועלכע דער איידעלער משה לייב האָט זי ארויסגענומען און גליקליך געמאַכט: ער האָט איהר געפרובט אויפקלערען, וואָס פאַרא פערדאָרבענע בריאה שמואל דבוק איז, וויפיל קרבנות ער האָט שוין אויף זיין געוויסען, אז ער איז אויסען חרב צו מאַכען איהר גליקליכע פאַמיליע, אָבער קיין זאַך האָט נישט געהאָלפען.

נאָך וועהניגער האָבען געווירקט די טרעהרען און בקשות פון משה לייב'ן גופא, רחל'ע האָט אָנגעהויבען פערנאַכלעסיגען דאָס געוועלב, די ווירטשאַפט, מאַן און קינד. זי האָט אָנגעהויבען פערשווינדען צו ווערען אויף גאַנצע שעה'ן און טעג פון דערהיים. אלע מינוט זענען געקומען שכנים דערצעהלען משה לייב'ן, אז מען האָט רחל'ען געזעהן מיט שמואל דבוק'ן אמאָל דאָ און אמאָל דאָרט.

דאָס הארץ האָט איהם געקלעמט פאַר ווייטאָג נישט איינמאָל האָט ער אפילו שוין געוואָלט בעגיין זעלבסטמאָרד פאַר חרפה. קיין סקאַנדאַלען דער פעררעטערישער פרוי האָט ער נישט געוואָלט מאַכען, ווייל ער האָט זי, ערשטענס, געליבט און, צווייטענס, האָט ער נישט געוואָלט אריינפאַלען אין מענשענס מיילער. ס'איז איבעריג צו בעמערקען, אז ער האָט שוין מעהר נישט געקאָנט אוועקפאָהרען און געמוזט פערלאָזען זיינע געשעפטען. די פערצווייפלונג פון משה לייב'ן איז נישט געווען צו בעשרייבען.

איינמאָל ווען משה לייב צוזאַמען מיט זיינע עלטערען האָבען איהר אָנגעהויבען צו בעשיטען מיט שטראָפרייד, האָט זי זיך אזוי בעליידיגט און אויפגערעגט, אז זי איז אינגאַנצען פערשוואונדען געוואָרען פון דער היים.

מען האָט זי ארומגעזוכט, ווי די וועלט האָט אַנ'עק, אזוי לאַנג און ברייט ביז משה לייב האָט זיך געוואָנדען צו שמואלס קאָלעגען, וועלכע האָבען פאַר א זאַטע פונדע און פעטע מטבעה אָנגעוויזען א מלינה, וואו דאָס בעשיידענע ווייבעל רחל'ע האָט זיך שוין איינינע טעג אויפגעהאַלטען מיט שמואל'ן.

קוים מיט צרות האָט רחל'ע איינגעווילינט צוריק אהיימצוגעהן. משה לייב איז שוין גרייט געווען איהר מוחל צו זיין די ביזהעריגע מעשים, אבי זי זאָל איבעררייסען די בעציהונגען מיט שמואל דבוק, ער האָט אויך שוין געוואָלט פערגעסען אין די פיל זאַכען און גרויסע סומען געלד, וועלכע האָבען געפעלט און וועלכע זי האָט מסתמא כסדר אוועקגעגעבען איהר געליבטען שמואל.

די ערשטע טעג נאָכ'ן צוריקקומען איז רחל'ע טאַקע געוואָרען אביסעל אַנדערש, זי האָט זיך שוין מעהר אָנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט'ן קינד און דער בעל-בתיש'קייט, זי איז שוין כמעט א גאַנצען טאָג געזעסען אין שטוב און ס'האָט זיך געדאַכטען, אז זי וועהט זיך שוין נישט מיט שמואל'ן און הויבט אָן איינציגווייז אָן איהם צו פערגעסען.

משה לייב האָט זיך שוין אָנגעהויבען צו בערוהיגען און ער איז אוועקגעפאָהרען קיין דאַנציג אין עפעס א געשעפטליכען ענין.

דאָס האָט רחל'ע אויסגענוצט אויף צו בעפרייען זיך פון „טיראַן“ משה לייבן. זי האָט צוזאַמענגענומען אלע ווערט-זאַכען פון שטוב און מיט שמואל דבוק'ן אוועק קיין קראָקאָ, וואו זיי האָבען געהאַט בעשלאָסען צו לעבען פריי און גליקליך.

קומענדיג קיין קראָקאָ, האָט שמואל פאָרגעלעגט „זיין“ רחל'ען דעם באַגאַזש איבערצולאָזען אויפ'ן וואָקזאַל און אליין זענען זיי אוועק אין שטאָט אויסזוכען זיך א וואוינונג.

שמואל האָט רחל'ען אריינגעפיהרט אין מעבלירטע צימערן, דאָרט זי דערווייל איבערגעלאָזט און אליין געגאַנגען אויפ'ן וואָקזאַל אָפנעהמען די זאַכען. פערשטעהט זיך, אז שמואל האָט טאַקע די זאַכען אָפגענומען פון וואָקזאַל, אָבער צו רחל'ען איז ער שוין מעהר נישט געקומען. ער האָט באַלד די זאַכען פערקנאַקט אין קראָקאָ און אליין צוריק קיין לאָדז.

רחל'ע האָט דערווייל געוואַרט אין די מעבלירטע צימערן אויף שמואל'ן מיט די זאַכען, אָבער זעהענדיג, אז ער קומט נישט צוריק, האָט זי געמיינט, אז מיט איהם האָט פאַסירט אַנ'אומגליק. זי איז געלאָפען צו דער פאָליציי, פאַגאַטאָוויע און אומעטום, וואו מען קאָן זיך נאָר וועגען א מענש עפיס דערוויסען, אָבער שמואל איז ווי א שטיין אין וואַסער אריין.

רחל'ע האָט פערשטאַנען, אז מיט שמואל'ן איז עפיס נישט אינגאַנצען גלאַטיג. זי האָט נישט געהאַט קיין אַנדער ברירה, ווי אראָפצוציהען פון פינגער דאָס לעצטע רינגעל און עס פערקויפען, בכדי צו האָבען אויף הוצאות צוריק קיין לאָדז.

קומענדיג קיין לאָדז, האָט זי זיך באַלד דערוואוסט, אז שמואל האָט זי בעשווינדעלט און ער געפינט זיך אין לאָדז.

זי איז, ווי קיינמאָל גאָרנישט פערפאָהרען צו זיך אהיים אויף וועטאָלע גאַס, אָבער משה לייב'ס געדולד האָט שוין געפּלאַצט, ער וויל שוין מעהר פון דעם טייערען ווייבעל נישט וויסען און לאָזט זי אפילו שוין מעהר נישט איבער דער שוועל אריבער.

איצט וואַלגערט זיך די אמאָל גליקליכע רחל'ע אין ערגיץ ארום און וואַרט ביז דער צאָרן פון משה לייב'ן וועט זיך ענדליך שטילען.

ווען רבקה די בורקעס-הענדלערין האָט פערענדיגט די מעשה בין איך א ביסעל ערשטוינט געוואָרען און זי א פרעג געטון, פאַרוואָס זי דערצעהלט מיר נישט וועגען דבוק וואָס איז אריין אין א ווייבעל אויף וועסאָלע גאַס, ווייל די גאַנצע מעשה מיט דער פערפעטערישער רחל'ע האָט דאָך אייגענטליך צום ענין קיין שייכות נישט.

אויף מיין בעמערקונג, גיט זיך א זעץ ארויף אויף מיר רבקה: „וואָס דאַרפט איהר א דבוק פון פּאַריז, און שמואל איז פאַר אייך א קליינער דבוק?“

ווען איך האָב זיך גוט אריינגעטראַכט אין דעם ענין, האָב איך פערשטאַנען אז רבקה די בורקעס-הענדלערין פון יונה פילצערס פלאַץ איז טאַקע גערעכט, אז אזעלכע שמואל'ס, ווען זיי טשעפּען זיך צו צו רחל'ס, זענען זיי טאַקע די אמת'ע דבוקים.

ארגוס.

„ארדט“
ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון
„מאָנטיפּעל“
זאַכאַדניאַ 43.

די לעצטע טעג!

היינט, זונטאַג–2 פאָרשטעלונגען: פּינקטליך 8 און 10 אָוועגד

סאַלאָם אלייקום

מאָנטאַג, דינסטאַג, מיטוואָך, דאָנערשטאַג–1 פאָרשטעלונג,
אָנהויב פּינקטליך 9.30, סוף 11.50 אין אָוונד.
פרייטאַג 2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב פּינקטליך 8 און 10 אָוועגד
שבת-3 פאָרשטעל.: 4 נאָכמ. (פאָפּול. פרייזען) 8 און 10 אָוועגד.
הנחה-בילעטען גילטיג ג ר מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.

בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 נאָכמ.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאַליסט פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע און מענער-שוואַכע - קראַנקהייטען היילונגס-קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספעציעל פאַר לונגען- און הארץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ

אין הויף פון לעצטען צאר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

(14 יודיש–ל. בראַנט.

13. דעצעמבער.

גריפאַ איז פערשוואונדען געוואָרען.

18. דעצעמבער.

וועגען גריפאַ'ן רעדט מען נישט, די לעצטע טעג האָט זיך פאַפאַ מיט איהר געזעהן זעהר אָפט, אָבער זי האָט פון איהם חוזק געמאַכט. מסתם האָט זי איהם גובר געווען.

איך ווייס וועגען דעם פון מאַמאַ. פאַפאַ האָט איהר דערצעהלט, אז גריפאַ האָט איהם גערופען „משרת ביי צאַריצעס“ און נאָך „פוטעראַל אויף בעפעהלען“.

צו וואָס האָט ער דאָס דערצעהלט מאַמאַ?

איך פערשטעה גאָרנישט, מאַמאַ איז אויף איהר אויך אין כעס.

א פאָר טאָג איידער גריפאַ איז פערשוואונדען, האָט מאַמאַ געזאָגט צו פאַפאַ:

– נישט גוט, וואָס גריפאַ וויל אריינבעקומען די צאַרישע קרוין פאַר איהר... (פילפונקט אין אָריגינאַל).

פאַפאַ האָט שטאַרק געלאַכט, געלאַכט ביז טרעהרען, דערנאָך האָט ער געזאָגט:

– איך וועל איהר אונטערשניידען איהר צינגעל, כאָטש עס איז שאַרפער און תאוה'דיגער, ווי ביי אלע גרויספירשטליכע ק..., וואָס קומען זיך צונויף ביי ב(אַקערינאַ).

נו, איז זי פערשוואונדען...

18. מאַי.

ביי באַק(ערינאַ) זענען געווען אלע, און ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש האָט געזאָגט, אז פאַפאַ האָט א סעוֹת, אויב ער מיינט, אז וויטע וועט זיך בעגנוגענען מיט דעם טיטול „ערלויכט“ (גראַף) זיין, ער וויל ווערען „מאַיעסטעט“ פון דער לינקער האַנד. און אזוי וועט דאָס זיין, ווייל די רוסישע קרוין שפּאַרט זיך אָן מיט איין עק אויף... (פילפונקט אין אָריגינאַל) פון די ראָמאַנאָוו'ס, און מיט דעם אַנדערען עק–אויף דער קאָפלאָזער העסענער פליג[1].

7. יוני.

איך האָב אויסגעהערט אלצדינג, וואָס מאַמאַ האָט דערצעהלט וועגען אָרלאָוו'ן. האָט זי איהם געליבט? וואָס זשע, אודאי האָט זי איהם געליבט. אָבער צו וואָס האָט זי וועגען דעם דערצעהלט מיר? מאָדנע...

9-טער.

איך פערשטעה–ווען מאַמאַ דערצעהלט וועגען סאָלאָווושקאַ (נאַכטיגאַל–אזוי האָט זי גערופען אָרלאָוו'ן) וויל זי מיר בעווייזען, אז ער האָט ליב געהאַט בלויז איהר. אָדער אפשר מיינט זי, אז זיין ליבע צו איהר איז געווען אזא נאַרישקייט, וואָס ס'לוינט אפילו וועגען דעם נישט צו רעדען. מאָדנע.

אָבער וועגען סאָלאָווושקאַ וואָלט זיך מיר וועלען אלצדינג דערצעהלען. איך גלויב נישט, אז עמיצער וועט ווען ס'איז איבערלייענען דאָס, וואָס איך האָב געשריבען. און אויב עס וועט אפילו עמיצער לייענען. וועט דאָס זיין שוין נאָך מיין טויט און מסתם אויך נאָכ'ן טויט פון אלע, וועגען וועמען איך שרייב.

ווען איך וואָלט געהאַט א טאָכטער, וואָלט איך איהר געגעבען אדורכצולייענען מיינע העפטען, כדי צו ראַטעווען איהר פון דער מעגליכקייט אָדער פון דער שטרעבונג זיך צו דערנעהנטערן צו קיסרים. דאָס איז דאָך אזא אומעט! פונקט ווי מ'וואָלט דיך לעבעדיג בעגראָבען. אלע פערלאַנגען, אלע געפיהלען, אלע פריידען–דאָס אלץ געהערט שוין נישט מעהר צו דיר, נאָר צו זיי. און דו אליין געהערסט שוין נישט צו זיך. פון אלע אונטערטאַנען האָב איך–די פרייע און דער ליבלינג פון מאַמאַ–וועניגער, ווי ווער עס איז, פרייהייט און פרייע צייט. מאַמאַ איז אומעטיג–מוז איך זיין מיט איהר; מאַמאַ איז פרעהליך–נו אודאי דאַרף איך זיין מיט איהר; איז זי קראַנק–רופט זי מיך; פיהלט זי זיך גוט–לאָזט זי מיך נישט אָפּ פון זיך.

איך האָב נישט און טאָר נישט האָבען קיין סימפּאַטיעס.

איך הער אלץ אויס, אָבער אליין טאָר איך נישט רעדען, וועמען און וואָס וועסטו זאָגען?

נאָר פערשרייבען–דאָס איז מיין אָפרוה. דאָס געלינגט זעלטען.

שבת בין איך אהיימגעקומען פריהער, כ'האָב אויסגעטרונקען מיין געליבטען טיי מיט האָניג און האָב אָנגעהויבען צו שרייבען... מ'איז נאָך מיר געקומען. מאַמאַ איז קראַנק געוואָרען, מ'האָט געשיקט נאָך א דאָקטאָר, זי האָט זיך געמוזט לעגען... לעכערליך און טרויעריג! בנאמנות, ס'קאָן דאָך קרענקען: מ'נעהמט א געזונטען, נאָרמאַלען מענש און מען מאַכט פון איהם א שפּילעכעל!

23-טער.

איך פערנעהם זיך אלץ צו שרייבען וועגען סאָלאָווושקאַ און איך רייס זיך אלץ אָפּ... הוראַ! איך בין פריי ביז שבת. כמעט צוויי טאָג! הוראַ!

אָ, מיין סאָלאָווושקאַ! אויך דו, דו האָסט מיך אָפּגענאַרט: לויט דיין פרייען ווילען, אָדער מ'האָט דיך געצוואונגען?

ווען מיר האָבען זיך בעגעגענט, בין איך אַלט געווען 16 יאָהר. אַנדערע אין די יאָהרען ווייסען נאָר פון דערווייטענס, פון אָפּקלאַנג, וואָס דאָס הייסט ליבע, אמת'ע ליבע, נישט די, וועגען וועלכער מ'לייענט אין ביכלעך. מיין שוועסטער און מיין מוהמע קאָנען דיר בעשטעטיגען, אז איך האָב וועגען קיינעם נישט געוואָלט הערען, נישט וויסען. איך בין געווען אזוי גליקליך!... אָבער ער האָט מיך נישט בעמערקט... דערנאָך האָט ער חתונה געהאַט, בעקומען פערבינדונגען און... (אין אָריגינאַל נישט לעזבאַר).

גרעפין סטענבאָק–פערמאָר, זיין פרוי, האָט איהם געגעבען אלעס. ס'איז קאָמיש: דאָס אלץ וואָלט ער געקאָנט קריגען, ווען ער וואָלט חתונה געהאַט מיט מיר, אָבער אזוי איז נישט געשעהן.

איך האָב איהם בעגעגענט שוין אַלס יונג מיידעל אויף א הויף-באַל. ער איז געווען אַנ'אַלמן, איך–א דערוואַקסען פריילין. וואָסער גליק האָט אונז ארומגענומען! די קינדערישע ליבע איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין א ווירקליכע... נאָר ס'זענען נאָך נישט פאַריבער די ערשטע טעג פון גליק, ווי אויף אונזער אומגליק האָט איהם דערזעהן מאַמאַ... און האָט איהם ליב בעקומען. (זי זאָגט, אז דאָס איז איהר ערשטע, אזוי שטאַרקע ליבע)

צו האָט ער איהר ליב געהאַט–ווייס איך נישט, אָבער ווער קאָן אוועק פון דער ליבע פון א קייזערין? ער האָט געזאָגט, אז ר'האָט געליטען צוליב אונזער ברוך. און דאָס איז אמת... ער האָט מיך נאָך בעליידיגט דערמיט, וואָס ר'האָט געזאָגט, אז איך געפעל דעם צאַר... וואָסער מיאוסקייט! דערמיט האָט ער געוואָלט אָדער מיך סטרייסטען, אָדער זיך גערעכטפערטיגען.

(פאָרטזעצונג קומט)

[1] דאָס מיינט–די צאַריצע.

נאָך וועגן דער אָפּשטימונג

אין מאַגיסטראַט בנוגע די סובסידיעס פאַר יודישע שולען.

חשוב'ע רעדאַקציע!

איך בעט אָפּצודרוקן אין אייער חשוב'ער צייטונג פאָלגענדעס:

אין „נ. פאָלקס-בלאַט" נומ. 31 פונ'ם 5. פעברואר ה. י. האָט ה' לאַווניק יאָעל פערעפענטליכט אַ בריף, אין וועלכען ער גיט איבער געוויסע פּרטים וועגן דעם פערלויף פון דער מאַגיסטראַט-זיצונג, אויף וועלכער ס'איז בעטראַכט געוואָרען דער צוגאַב-בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1927/28. דער דאָזיגער בריף איז איבערפולט מיט אַזוי פיל „קליינע" נישט פינקטליכקייטען, אַז איך, אַלס אַנטיילנעהמער אין דער דערמאָנטער זיצונג פיל זיך געצוואונגען צו מאַכען געוויסע פאַקטישע פעסטשטעלונגען:

1) ה' יאָעל שרייבט:

„דער פאָרשלאַג פון דער בילדונגס-אָפּטיילונג (וועגען די סובסידיעס פאַר די יודישע שולען) איז אָפּגעשטימט געוואָרען אין פּרינציפּ און איך האָב געשטימט פאַר איהם".

איך שטעל פעסט, אַז דאָס איז נישט אמת: ה' יאָעל האָט נישט געקענט שטימען פאַר דעם פּרינציפּ, ווי ער דריקט זיך אויס, שוין צוליב דעם, וואָס אַזאַ מין פּרינציפּיעלע אָפּשטימונג, איז להלוטין נישט פאָרגעקומען.

דאַגעגען איז אמת, אַז בעת מ'האָט אָפּגעשטימט די קאָנקרעטע פּאָזיציעס פון סובסידיעס פאַר די יודיש-וועלטליכע שולען, האָט ה' יאָעל געשטימט געגען און דערביי נאָך צוגעוואָרפען אויף אַ הויך קול, „אַז די דאָזיגע שולען זענען נישט ווערט מ'זאָל זיי אונטערשטיצען".

2) ה' יאָעל שרייבט:

„כ'האָב דאַן (ד. ה. בעת מ'האָט בעטראַכט די שול-סובסידיעס) אַריינגעטראָגען אַן'אויסבעסערונג צוצוגעבען 35 טויזענד זל. פאַר אַ רייה יודישע בילדונגס-אינסטיטוציעס".

און ווייטער:

„מיין אויסבעסערונג איז אָבער אָפּגעוואָרפען געוואָרען. געגען האָט אָגב אויך געשטימט דער צווייטער יודישער לאַווניק ד"ר מאַרגאָליס („בונד"). איך שטעל פעסט, אַז ביידע בעהויפּטונגען זענען פאַלש: ה' יאָעל האָט קיין שום אויסבעסערונג נישט אַריינגעטראָגען.

(אַ בריף אין רעדאַקציע).

דאַגעגען ערשט נאָך דער אָפּשטימונג פון די שול-סובסידיעס האָט ה' יאָעל אַריינגעטראָגען זיינס אַ נייעם, ריין-דעמאָנסטראַטיווען צו להכעיס-פאָרשלאַג וועגען סובסידיעס פאַר די העבּרעאיש-טישע אינסטיטוציעס. צוזאַמען מיט איהם האָבען עהנליכע דעמאָנסטראַטיוו-פאָרשלאַגען אויף סובסידיעס פאַר זייערע אינסטיטוציעס אַריינגעטראָגען אויך די צוויי כאַדעקישע לאַווניקעס. און כאָטש איך האַלט, אַז מיין חוב איז געוועזען צו שטימען געגען די „צו להכעיס-פאָרשלאַגען פון די ציוניסטיש-כאַדעקישע לאַווניקעס, שטעל איך אָבער פעסט, אַז איך האָב זיך דאַסמאָל אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

3) ה' יאָעל ציטירט אַ לענגערע דעקלאַראַציע, וועלכע ער זאָל האָבען געלייענט אויף דער דערמאָנטער מאַגיסטראַט-זיצונג.

איך שטעל פעסט, אַז ה' יאָעל האָט אויף דער זיצונג די דאָזיגע דעקלאַראַציע נישט געלייענט!

דאַגעגען געדענק איך גאַנץ גוט (און איך בין זיכער, אַז מיט מיר צוזאַמען קאָנען דאָס פעסטשטעלען אַלע אַנוועזענדיגע אויף דער דאָזיגער זיצונג) אַז ה' יאָעל האָט דערקלערט פאָלגענדעס: „איך שטעל פעסט, אַז איהר גיט נאָר די, וועמען איהר בעדאַרפט".

4) וועגען דער פראַגע צו בעפרייען אָדער צו פערקלענערען דעם שטייער פאַר'ן טעאַטער „אררט" שרייבט דער ה' יאָעל בקיצור פאָלגענדעס:

א) אַז ס'זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען צוויי פאָרשלאַגען: איינער, אַז עס זאָל בלייבען ביים אַלטען פּראָצענט-שטייער (30 פּראָצ) און דער צווייטער זיינער, ה' יאָעלס פאָרשלאַג, אַז „אררט" זאָל אינגאַנצען בעפרייט ווערען פון שטייער.

ב) אַז איך זאָל האָבען געשטימט קעגען זיין פאָרשלאַג.

איך מוז דעריבער פעסטשטעלען; ס'איז נישט אמת, אַז ס'זענען געווען צוויי פאָרשלאַגען. אמת איז, אַז ס'זענען געווען דריי פאָרשלאַגען: איינער—פערקלענערען ביז 30%, אַ צווייטער פערקלענערען ביז 15% און אַ דריטער, אַז דער שטייער זאָל בעטרעפען 50%.

ס'איז אויך נישט אמת, אַז ה' יאָעל זאָל האָבען פערלאַנגט, מ'זאָל דעם „אררט" פולשטענדיג בעפרייען פון שטייער. פולשטענדיג פאַלש איז דעריבער זיין בעהויפּטונג, אַז איך זאָל האָבען געשטימט קעגען זיין פאָרשלאַג;

איך האָב נישט געשטימט קעגען זיין פאָרשלאַג, ווייל ס'איז בכלל קיין קעגען אָפּשטימונג נישט פאָרגעקומען. איך האָב געשטימט פאַר דער פערקלענערונג פונ'ם שטייער ביז 30 פּראָצ. ווייל דאָס איז געווען די איינציגע פערליי־כטערונג, וועלכע האָט געהאַט שאַנסען אַדורכגעפיהרט צו ווערען.

מיט דרך-ארץ

ד"ר אַל. מאַרגאַליס,

לאַווניק פון געזונדהייטס-אָפּטיילונג.

פּרייז 2 זל. שנעל און רעילע! פּרייז 2 זל.

רעכטס-קאָנסולענטען-ביורא

„פּאָראַדאַ"-„PORADA"

10 פּיעטריקאַווער 10

אונטער לייטונג פון אַ ראַנגיעהריגען ריכטער: געריכט-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

אויפ'ן טייוועל'ס אינזעל.

(ענדע פון 3-טע זייט).

נעשפּאַרט אָן אַ בוים און האָב געוואַרט, עס זאָל נעהמען טאָגען. דערביי האָב איך נערויכערט איין סיגאַרעט נאָכ'ן צווייטען און מיין קאַמף מיט די מאָס־קיטאָס.

די נאַכט איז פאַר מיר געווען אַן'־אייביגקייט. ווען עס האָט גענומען טאָ־גען, בין איך געווען אַזוי שטייף און צו־ביסען, אַז איך האָב זיך נישט געקענט ריהרען פון פּלאַץ, אָבער איך האָב נישט געהאַט קיין ברירה. איך האָב גענומען גיין ווייטער אין דער זעלבער בלאָטע מיט ריזעלבע קאָרינעס מיט ריזעלבע דערנער. איך האָב געהאַלטען אין פאַלען אַזוי אָפט, אַז איך בין איינגעטונקט גע־וואָרען אין בלאָטע פון די פיס ביז דער פּאַטילניצע. דער גאַנצער טאָג איז גע־ווען פעראיבער, ווען איך בין פּלוצים געקומען צו אַ וואַסער. איך האָב גע־מוזט שנעל אַרבייטען, כדי צו מאַכען זיך אַ שטיקעל פליטע פאַר'ן וואַסער איך האָב שנעל אויסגעשניטען און צוזאַמענ־געבונדען עטליכע קלעצער האָלץ, האָב צוגעבונדען מיין פּעקעל, אַראָפּגעוואָרפען פון זיך די קליידער און אַריינגעשפּרונגען אין וואַסער זיך אָפּצוקילען. דערווייל איז אָנגעקומען די נאַכט. עס איז געוואָרען זעהר פינסטער, האָב איך שוין נישט געטראַכט פון די קליידער, נאָר איך בין נאָכקעטערהייט אַרויפגעשפּרונגען אויף דער פליטע או זיך אַוועקגעלאָזט וואוהין דאָס וואַסער וועט מיך טראָגען. עס האָט נישט לאַנג גענומען און איך האָב געפיהלט, ווי דאָס וואַסער וועט ברייטער און דער שטראָם שטאַרקער. איך האָב גענומען אָטעמען פרייער און זיך צעשפּרייט, כדי זיך אביסעל אָפּצורוהען. ווען די פליטע האָט זיך פּלוצים אָן עפּיס אָנגעשטויסען און זיך איבערגעקעהרט.

„וואָס עס האָט פּאַסירט ווייס איך נישט ביז'ן היינטיגען טאָג. די פינסטער־ניש איז געווען אַזוי געדיכט, אַז איך האָב קיין זאַך נישט געקענט זעהן. איך האָב זיך אַרומגעוואָרפען אין וואַסער, אָבער איך האָב גאָרנישט געקענט אָנטאַ־פּען. נישטאָ קיין פליטע, נישטאָ מיין פּעקעל, נישטאָ קיין קליידער, אפילו קיין סיגאַרעט, וואָס זאָל העלפען בעטראַכטען וואָס ווייטער צו טון.

„דאָ בין איך, אַ פּאַריזער, איינער אַליין, אַ נאַקעטער, אָהן אַ בּרעקעל שפּייז פערלוירען אין רעכטען מיטען רזשאָנגל. וואָס טוט מען ווייטער? זוכען אין דער פינסטערניש אַ ברעג? ניין. איך האָב בעשלאָסען צו ליגען אויפ'ן וואַסער ביז עס וועט ליכטיג ווערען און דאַן שווימען מיט'ן שטראָם.

„גלייך ווי עס האָט גענומען טאָגען, האָב איך זיך געלאָזט שווימען, דאָס האַרץ איז מיר אויסגעגאַנגען פון הונגער.

„איך בין אַרויף אויפ'ן ברעג און זיך אַרויפגעדראַפּעט אויף אַ בוים, בּיסלעכווייז האָב איך, ויצענדיג אויפ'ן בוים, געדרימעלט.

„עס איז געקומען אַ נייער טאָג. פאַר מיר איז ווידער געלעגען ווילדערניש און וואַסער. איך בין געווען אַזוי צעבראָכען און אָפּגעשוואַכט, אַז איך האָב שוין אפילו נישט געטראַכט פון שווימען. אַלץ וואָס איך האָב געקאָנט טון איז זיך לייגען אויפ'ן וואַסער און זיך לאָזען טראָגען פונ'ם שטראָם. שפּעטער האָב איך בעמערקט, אַז דאָס וואַסער קומט צו צו אַ ברייטערען שטראָם. איך האָב זיך גענומען אַרומקוקען און בעמערקט אַ שיפעל צוגעבונדען ביים ברעג. איך האָב מיט פרישע כחות גענומען שווימען צום שיפעל און גלייך ווי איך האָב געשטעלט מיינע פיס אויפ'ן באָדען, האָב איך דערהערט שטימען פון מענשען, וואָס רעדען פראַנצויזיש. איך האָב גענומען גיין צום פּלאַץ פון וואַנען די שטימען האָבען זיך געטראָגען און האָב באַלד דערזעהען דריי ווייסע מענשען אַרום אַ פייער. זיי האָבען אויך מיין גאַנג אי־בער די בלעטער און הילצלאַך פון וואַלד דערהערט, און זיי זענען אַלע דריי אויפ־געשפּרונגען דערשראָקענע. זייער שרעק איז נישט פערשוואונדען, ווען זיי האָבען מיך אָנגעקוקט, ווייל איך האָב זיי אויס־געקוקט ווי אַ גייסט פון יענער וועלט. אַ נאַקעטער גייסט, מיט אַ צעריסענעם און צעבלוטיגען קערפּער.

„איך האָב זיי אַלץ אָפּגעהערצינג דער־ציילט. זיי האָבען געוואָלט איך זאָל בליי־בען מיט זיי, אָבער זיי האָבען איינ־געזעהן, אַז איך מוז זיך ראַטעווען, איי־דער רעגירונגס-פערטרעטער וועלען מיך קומען זוכען, זיי זענען אַליין אויך געווען געוועזענע אַרעסטאַנטען, וועלכע האָבען זיך נישט געטאָרט צוריקקעהרען קיין פראַנקרייך און האָבען גענומען האַנדלען מיט גומי. זיי האָבען מיר צו די קליידער צוגעגעבען שפּייז און טאַ־באַק און האָבען מיר ערקלערט ווי צו קומען קיין האַטעס, וואו עס האָבען זיך געפונען אַנדערע ענטלאָפענע, און וואו מיר וואָלטען אַלע צוזאַמען שוין געזוכט מיטלען ווי זיך צו ראַטעווען.

דאָ בין איך אַריינגעפאַלען אין די הענט פון מענשען, וואָס האָבען געזוכט נישט מיך נאָר אַנדערע, וועלכע זענען געווען אין דערזעלבער לאַגע ווי איך. נאָכדעם איז שוין אַלץ געגאַנגען מיט אַ סדר. צוריק אין געפענגעניש, אַ ספּעציעלע שטראָף פאַר אַנטלויפען די אַלע יסורים אומזיסט. עס איז אַ לאָטעריע, — עטליכע ראַטעווען זיך, די מעהרסטע פערלירען, אָבער עס איז כדאי נעמען די ריזיגע. איך האָב נאָך מיין האָפענונג נישט אויפגעגעבען".

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

73)

— מען וואָלט מיר נישט געגלויבט! — האָט סויווער צוגע־געבען — וואָס פאַר אַ בעווייזען וואָלט איך דען געקאָנט געבען? קיין שום בעווייזען... גלייכצייטיג זענען אָבער די בעווייזען געגען אונז געווען אַזעלכע הארבע, אַז מיר וואָלטען נישט געווען בכוח זיי זיך געגענצושטעלען. צי איז אָפּדרוק פון מאַריאַ-אַנאַ'ס ציינער נישט אַן'אויסדריקליכער בעוויז געגען איהר! פון דער אַנדער זייט — מיין שווייגען, מיין ענטלויפען, דאָס וואָס איך האָב דער'הרג'עט דעם אינספּעקטאָר אויסען? דאָס זענען דאָך גע־ווען בולט'ע פערברעכענס! ניין! כדי צו ראַטעווען מאַריאַ-אַנאַ'ן האָב איך געמוזט זיין אויף דער פריי!

— זי וואָלט דאָך אָבער געקאָנט רעדען.

— רעדען וועגען אונזער ליבע? קודם כל האָט זי אָפּגע־האַלטען דערפון די פשוט'ע ווייבליכע שעמעוודיגקייט, און ווידער־גערעדט, צו-וואָס וואָלט עס איהר דען גענוצט? דאַכט זיך פער־קעהרט, עס וואָלט נאָך צוגעגעבען קראַפט צו פאָרוואורפען, וואָס ווערען איהר געמאַכט.

און געשעהן איז דאָס מיט'ן מאָמענט, ווען די בריף פון היפּאָליט פאָוויל, בעווייזענדיג זיך איינער נאָכ'ן אַנדערען, האָ־בען אַרויסגעוויזען פאַר דער געריכטס-מאַכט אַ נייע סיבה פאַר די פערברעכענס, וואָס ווערען איהר צוגעשריבען: דאָס איז דאָך געווען אונזער ליבע.

— און ווי-אַזוי דערקלערט איהר זיך די מעשה מיט די בריף?

— איך הויב נישט אָן צו פערשטעהן, פון וואַנען זיי נעה־מען זיך. מיר האָבען גאָרנישט חושד געווען פאָוויל'ן אין איי־פערזוכט. ער האָט זיך אוודאי בעהאַלטען מיט דעם געפיהל. פון דער אַנדער זייט אָבער, פאַרוואָס האָט ער אונז נישט געטרויט? פון וואַנען האָט זיך גענומען צו איהם די קרענקליכע איינרעדע־ניש? ס'איז אַ סוד פאַר מיר...

— און דער שפּור פון די ציינער, וואָס שטאַמט דאָך געוויס פון דער פרוי פאָוויל?

— איך ווייס נישט! דאָס אַלץ איז פאַר מיר אומפער־שטענדליך.

— צי ווייסט איהר אויך נישט, וואָס זי האָט יענע נאַכט געטון נאָכ'ן אַרויסגיין פון דער אָפּערע, צווישען צוועלף און צוויי ביינאַכט?

— ניין... איך האָב דעם חשד, אַז זי האָט געמוזט זיין אין ערגיץ פערנאַרט... אָבער דורך וועמען? און צו וואָס? זי וויל גאָרנישט זאָגען?..

— דעם זעלבען אָוועגד האָט מען אייך געזעהן אויף דער סטאַציע אויטעל. וואָס האָט איהר דאָרט געטון?

— איך בין אַוועק אויפ'ן בולוואַר סושע, כדי זייגער עלף פערבייצוגעהן פאַר די פענסטער פון מאַריאַ-אַנאַ. ס'איז געווען דינסטאָג. אין אַ וואָך שפּעטער בין איך, ווי שטענדיג, דאָרט גע־ווען נאָך אַמאָל, און נישט וויסענדיג וועגען דעם, אַז מאַריאַ-אַנאַ איז אַרעסטירט, בין איך אַהינגעקומען אויף דעם שפּעטער־דיגען דינסטאָג.

— צי האָט איהר געוואוסט וועגען מאָרניגטאָנס ירושה?

— ניין, נישט איך און נישט פלאָרענציאַ האָבען וועגען דעם נישט געוואוסט.

דאָן לואי האָט געשוויגען.

ער האָט נאָך געזוכט אין די געדאַנקען, צי האָט ער עפּיס נישט פערגעסען צו פרעגען.

דערנאָך האָט ער אַ זאָג געטון:

— דאָס איז אַלץ, וואָס איך האָב געוואָלט וויסען. איצט פון אייער זייט — צי האָט איהר מיר געזאָגט אַלץ, וואָס ס'איז נויטיג.

— אַלץ.

— דער מאָמענט איז אַ וויכטיגער. ס'קאָן זיין, אַז מיר וועלען זיך מעהר נישט זעהן. איהר האָט מיר מיט גאָרנישט בע־שטעטיגט אייערע ווערטער.

— איך האָב אייך איבערגעגעבען דעם אמת. פאַר אַזאַ מענשען, ווי איהר זענט סטייעט רער בלויזער אמת. איך פיהל זיך בעזיגט. איך גיב זיך אונטער, אָדער ריכטיגער — איך שטעה גרייט צו אייערע בעפעהלען. ראַטעוועט מאַריאַ אַנאַ'ן!

— איך וועל אייך אַלע דריי ראַטעווען! — האָט פערענאַ אויסגערופען — מאָרגען אינאָוועגד דאַרף אָנקומען דער פערטער געהיימנישפולער בריף. מיר האָבען גענוג צייט צו בעאַרבייטען אַ פּלאַן פון ווייטערדיגען האַנדלען. מאָרגען וועל איך זיין דאָרט און מיט נייע דאַטען, וואָס ס'וועט מיר געלונגען צו צונויפזאַמלען וועל איך אַרויסקריגען בעווייזען וועגען אייער אומשולדיגקייט. דאָס וויכטיגסטע איז צו זיין מאָרגען דעם 25 מאַי אויף דער צוזאַמענקומעניש.

— ליבער הער! האָט רחמנות, טראַכט נאָר וועגען מאַריאַ-אַנאַ'ן. מעגט איהר מיך ברענגען אַלס אַ קרבן, אויב ס'איז נויטיג

— אַפילו פלאָרענציאַ'ן אויך! אין איהרען און אין מיין נאָמען בעט איך אייך! פערלאָזט אונז בעסער, איידער איהר זאָלט גע־שטערט ווערען אין דעם דערפאָלג פון אונזער זאַך.

— איך וועל אייך אַלע דריי ראַטעווען! — האָט דאָן לואי איבערגע'חזר'ט.

ער האָט פּאַמעליך געעפענט די טיר, און צוהערענדיג זיך אַ ווייל, האָט ער געזאָגט:

— ריהרט זיך נישט פון דאַנען, און עפענט קיינעם נישט די טיר, אונטער קיין שום אויסרייד, ביז איך וועל דאָ נאָך אייך צוריקקומען.

ער האָט פערשלאָסען די טיר מיט אַ שליסעל און איז אַראָפּ אויפ'ן ערשטען שטאָק.

ער האָט דאָס מאָל נישט געפיהלט די פריידיגע אויפרעגונג, וואָס פלעגט איהם בעוועגליך אַרומנעהמען ביי דער דערנעהענטערונג פון אַ גרויסער שלאַכט. דאָס מאָל איז דאָך געווען איינגע־שטעלט אין קאָן פלאָרענציאַ און די רעזולטאַטען פון אַ מעגליכען דורכפאַל האָבען זיך פאַר איהם אויסגעוויזען מורא'דיגער, ווי דער טויט.

(פאָרטזעצונג קומט).

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז פון היינט אן ווערען אונזערע ביורא, מאגאזינען און לאגערן איבערגעטראגען פון פעטריקאווער 64, אויף

קילינסקי-גאס 85 טעל. 11-09, 23-47.

טראנספארט- און האנדעלס-געזעלשאפט

KALECKI i S-ka Łódź, Kilińskiego 85

מאגאזינירען אין גרויסע טרוקענע לאגערן. אינלענדישע עקספעדיציעס: אימפארט און עקספארט.

געבעטע שטיהל געבעטע

פערשידענע פאסענער פון גאבעלין, ווי אויך גוט לעדער או מא-אקא-צעראטע, שטעטס אויף לאגער אין א גרויסע אויסוואהל

ווי אויך טאפעציר-געגענשטאנדען

קאזעט עם די נייעסטע פאסענער, מאטראצען אין 3 גאטונגען, און בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורלעך אויף זייד-פאטעליקעס, ווי אויך גאנ-דאלקעס, קאווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאלסטערן, פאר טאפעצירער פערש. פאסענער בון בעסטער האלץ-אויסארבייטונג בעקומט איהר נור ביי

ג. לעווקאוויטש, פולנאצנא 5

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	11—10 3—2 7—6
ד״ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	11—10 2—1
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2—1 8—7
ד״ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	2—12
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12—10 5—4
ד״ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 6—5
ד״ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	5-4 זג. 1—2
ד״ר וויינבערג	אינ. הארץ לונגען-קר.	1-11 7—5½
ד״ר מטופעל	רענטגען	12—10 6—4
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	7—3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2—9

צאהן-טגנדהאנדלונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

האנדלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך). מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע טעכנישע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט

פראפ. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

א מעכאנישע

זאקען-פאבריק

נעמט אן ארבייט אויף קינדער-זאקען :—:—: און אויף שקארפעטען. :—:—:

226 אפערטען אונטער ..A Z

אויבער-העמדער

אויף ראטעס !!!

פון פאפעלין, זעפיר און אנדערע שטאפען צו בעקומען אין דער ערשטקלאסיגער פראצאווניע פון

J. WOROBIEJCZYK

41. KILIŃSKIEGO 41.

בעמערקונג דאמען-וועש ווערט אנגענומען לויט בעשטעלונג

אויף ראטעס ! 190

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

היילט נאך פערנאכלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9—12 נאכמיטאג און פון 3—7 אין אוונד. צו בילינע פרייזען. 1490

צוריקגעקערט.

לייה-ביבליאטעק

אויפ'ן נאמען פון

א. אייזענשלאס

11 פאלודניאווא 11

איז אפען מאנטאג און מיטוואך פון 5—9 אוונד, שבת – פון 10—1 מיטאג און פון 4—9 אין אוונד.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט אין מיין

44 מעבעל-געשעפט 44

גדאנסקא (דלוגא) 44

טעלעפאן 62-56

CH. ŁAZNIK

נאר ביי מיר קענט איהר מעבעל שעהן גוט בעקומען פערשידענע און ביליג.

בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, בעלצען, ניי-מאשינען, סאמאווארען, אנציגער א. א. וו. מיר צאהל די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

פאדערט איבעראל | נאר די פא-טענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent

גרויסע סים דער אמעריקא - מארקע

פאר העלבע מיר גארנטירען אויף 5 יאהר

שטעטס אויף לאגער אין א גרויסער אויסוואהל

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטאל-מעבעל.

מאטראצען

געבעטע, שפאנעווע און האנאדיומקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך פון געווענטע ... 17 זל., פעלדבעטער 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. ... דעמפט.

לאדז, פולנאצנא 24, טעלעפאן 31-85.

רייזענדער

צו הערען און דאמען-קאנפעקציאן די נאך פאזען און דאנציג פאהרען ווערען געזוכט, ווי אויך מעקלערס וואס אין די קונדשאפט בעקאנט זיינד. 236

אפערטען אונטער .I. M מיט גוטע רעפערענצען.

ועתה אישים שמעו לי

ועל תסורו מאמרי פי

לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע ספראוועס, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס צי-ווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג י. מאנעלא, רעכט-קאנסולענט.

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג זאכאדניע טעל. 49-66

צאהן-כירורג

מויל, פון כירורגישע קראנקהייטען ווי שטעכקעס, נעמען, רושעכולעס, צאהן - פיסטולעס א. ש. וו. נעמט אן פון 1½—5 שבת און יום-טוב פון 10—12

Dr. med.

A. Szmirgeld

נערווען-ארצט

עלעקטריזאציעס, ליכטהייל-מעטאדען

Cegielniana 6, tel. 51-89

נעמט אן פון 5—7 אוונד

היילפעדא-גאגישע קורסען

פאר שוואכבעגאבטע קינדער, שטאמלער, שפראך-פעהלער (שטאמלען, טויב-שטומקייט)

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע

ציעגעלניאנער 11 טעל. 34-72

נעמט אן ... 12—2 ... 5—6

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה בעהאנדל. פון מענער-שוואכע נעמט אן פון 5—9 אוונד

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 28,

טעלעפאן 46-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טערעפיע.

נעמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—9 אוונד.

לעטשניצע-פרייזען.

8

גאלדשמיד

געזוכט ביי בערקענוואלד פיעטריקאווער 100.

שטאפערינס

ווערען געזוכט צו ערפאהרען ביי

ראבינאוויטש צעגעלניאנא 61 187

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, d. 14 do poniedziałku d. 20 lutego włącznie

Dla dorosłych początek seansów o godz. 6, 8 i 10.

Program № 5 Dramat w 10-ciu aktach.

ZonaFaraona

W rolach głównych: E. JANNINGS, H. Liedtke, D. Serwnes, L. Salamonowa, A. Basserman i P. Wegner

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4

Niebezpieczny pocałunek

Nad program ???

Następny progr: **„ZMARTWYCHWSTANIE"**

Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.

dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

W poczekalniach kina codz. do godz. 22 adycje radjofon

Kino „SŁOŃCE", Napiórkowskiego 28

dawniej St. Zarzewska

דעמאנסטרירט די פרעכטיגע קאמעדיע אין 8 אקטען א. נ.

„די וואהנזיניגע פיפי"

Anna Ondra אין דער הויפטראלע

אויסערן פראגראם „שדים-נאכט" קאמעדיע אין 2 אקט.

פרייזען פון פלעצער: I 80 גר. II 60 גר. III 40 גר.

צופאהר מיט טראמוואיען 4 און 17 154

אכטונג, חזנים ווי אויך זינגער!

זינגען פון נאטען ערלערן איך גרינדליך אין משך פון א קורצע צייט, איך נעהם אויך אן איינצושטודירען א כאר אויפ'ן ארט, ווי אויך אויף דער פראווינץ. ביטע זיך צו איבערצייגען! א. קארנאווסקי, שענקעוויטשא 64, 2-טער הויף, פארטער ל., וו. 67. 139

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד״ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	4—3
ד״ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	12-9½ 5-4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קו.	1—12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12½
ד״ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	1—12
ד״ר עליאסבערג	כירורגישע-קראנקה.	3—1
ד״ר בערגסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג—וויזיטען אין שטאט.—אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ווי אויך א דענטיסטישער קאבינעט.

ד״ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	2—10 נמ.
ד״ר לאזשינסקי סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, מאסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

וויכטיג פאר בעל-שמחות

איך גיב אויף אפנוץ

געפעסער, גאפעל, לעפעל, מעסער, ווינער שטיהל א. אז. וו. צו ביליגע פרייזען! עכט כשר!

מיט אכטונג פרידוואלד, פאלודניאווא 10.

בעמ.: דער זאל ווערט אויך אבגעגעבען אויף חתונות.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.